પારસમણી

ભજન સંગ્રહ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તા.

બુકસેલર મગનલાલ મનસુખરામ પટેલ.
ઠે. મામુનાયેકની પોળ—અમદાવાદ

આવૃત્તિ ૧ લી સને ૧૯૧૧ પ્રત ૨૦૦૦

અમદાવાદ—પીરમશાના રોજા પાસે શ્રી સત્ય સાગર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં પટેલ પોચાભાઇ ચકુભાઇએ છાપી.

કીંમત ૦—૮—૦

પારસમણી.

ભજન સંગ્રહ.

સંતો અમો વહેવારીઆ, શ્રી રામનામનારે (ટેક)
વેપારી આવે છે બધા, ગામ ગામનારે–સંતો૦
અમારૂં વસાણુ સંતો, સૌ કોને ભાવે, (૨)
અઢારે વરણ જેને હોરવાને આવે–સંતો૦
લાખ કરોડે લેખા નહી, ને પાર વિનાની પુંજી (૨)
હોરવું હોયતો હોરિ લેજો, કસ્તુરી છે સોંગી–સંતો
આવરોને ખાતાવહમાં, લક્ષ્મીવરનું નામ (૨)
ચીઠીમાંચત્રુભુજ લખીયા, નરસિંહાનું કામ. સંતો૦

૨

જેનેઘેર હરીજનહરિજશગાય, તેતો નીત્યગંગામાંનાય (૨)
અડસઠતીરથ ગુરૂને આંગણે, (૨) દુર ગયેશું થાય–જે.

ધ્રુવ નાહ્યા પ્રહલાદ નાહ્યા, હેતે નાહ્યા હનુમાન [૨]
પ્રીત કરી પરીક્ષત નાહ્યા,(૨) જોગી શુકદેવ ગાય—જે
સહુ સંત મળીધારણ બાંધ્યું;જ્ઞાન ગંગા તોલાય (૨)
જપતપતીરથજોડે મળ્યા(૨)તેમાંસર્વસાધનમળી જાય-
જ્ઞાન ગંગાનો મહીમા મોટો,મુખે કહયો નવ જાય (૨)
ભલેમળ્યામેતાનરસિંહનાસ્વામી, હેતેહરીનાગુણગાય-

૩

હરીનો મારગ છે શુરાનો, નહિ કાયરનુ કામ જોને;
પરથમ પહેલું મસ્તક મુકી, વળતી લેવું નામ જોને.
સુત, વિત્ત,દારા,શીશ સમરપે,તે પામે રસ પીવા જોને;
સિંધુ મધ્યે મોતી લેવા, માંહિ પડયા મરજીવા જોને.
મરણ આગમે ભરે મુઠી, દિલની દુગ્ધા વામે જોને;
તીરે ઉભા જુવે તમાસો, તે કોડી નવ પામે જોને.
પ્રેમપંથ પાવકની જવાળા, ભાળી પાછા ભાગે જોને.
માંહી પડયા તે મહાસુખ માણે, દેખનહારા દાઝે જોને.
માથા સાટે મોંઘી વસ્તુ, સાંપડવી નહીં સ્હેલ જોને.
મહા પદ પામ્યા તે મરજીવા, મુકી મનનો મેલ જોને.
રામ અમલમાં રાતા માતા, પુરા પ્રેમી પરખે જોને.

પ્રીતમના સ્વામીની લીલા, તે રજની દિન દેખે જોને.

૪

હરિને ભજતાં હજુ કોઇની લાજ, જાતાં નથી જાણીરે;
જેની સુરતી સામળીયા સાથ, વદે વેદ વાણીરે. (ટેક)
વહાલે ઉગાર્યો પ્રહલાદ, હિરણ્યકશ્યપુ માર્યો રે. (૨)
વિભીષણને આપ્યું રાજ્ય, રાવણને સંહાર્યો રે–હ૦
વહાલે નરસિંહ મેતાનો, હાર, હાથોહાથ આપ્યોરે. (૨)
ધ્રુવને આપ્યું અવિચળરાજ, પોતાનો કરી થાપ્યોરે
વહાલે મીરાં તે બાઇના ઝેર, હળાહળ પીધાં રે. (૨)
પાંચાળીના પુર્યાં ચીર, પાંડવ કામ કીધાં રે–હરિને૦
આવો હરિ ભજવાને લ્હાવો, ભજન કોઇ કરશેરે. (૨)
કર જોડી કહે પ્રેમળદાસ, ભકતોના દુઃખ હરશેરે–હ૦

૫

તારા મનમાં જાણે છે મરવું નથીરે.
એવો નિશ્ચય કર્યો નીરધાર.
તેમાં ભુલી ગયો ભગવાનને રે. ટેક

ધન દોલત નારીને ઘણા દિકરારે (૨)
ખેતિવાડી ઘોડીને દરબાર—તેમાં૦
મેડી મંદીર ઝરૂખાને માળિયારે (૨)
સુખદાયક સુંદર સેજ—તેમાં૦
ગાદિ તકિયાને ગાલ મશુરિયારે (૨
અતિ આડ કરે છે એજ—તેમાં૦
નીચી ખાંધ કરીને નમતો નથીરે (૨)
એવું સાધુ સંગાથે અભિમાન-તેમાં
વરમાળી મોહનજીની મુરતિરે (૨)
તેની સાથે ન લાગેલ તાન—તેમાં૦
પાપ અનેક જનમનાં આવી મળ્યાંરે (૨)
તારી મતિ મલિન થઇ મંદ—તેમાં૦
દેવાનંદના વહાલને વિસરી ગયોરે (૨)
તારે પડયો ગળે જેમ ફંદ-તેમાં૦

૬

તારે સાથે નગારાં વાગે મોતનારે,
નથી એક ઘડીનો નિરધાર;

તોય જાણ્યા નહીં જગદીશનેરે   ટેક
મોટા મેલીને રાજ મરી ગયારે   [૨]
જોને જાતાં ન લાગી વાર—તોય૦
તારૂં જોબન ગયું જખ મારતુંરે   [૨]
માથે કાળા મટી ગયા કેશ—તોય૦
અંતકાળે લેવાને જમ આવિયારે   [૨]
તેનો ભાળી ભયંકર વેશ—તોય
રોમ કોટિ વીંછુ તણી વેદનારે   [૨]
દુઃખ પામ્યો તુ દેવના ચોર-તોય૦
સગાં સ્વારથી મલ્યાંસૌ લુટવારે   [૨]
તેનું જરાએ ન ચાલે જોર—તોય૦
જીભ ટુંકી પડીને તુટી નાડિયોરે   [૨]
થયું દેહ તજ્યાનું તત્કાલ-તોય૦
દેવાનંદ કહે નવ જાણ્યા નાથનેરે   [૨]
મળ્યો મનુષ્યનો દેહ વીશાળ-તોય૦

૭

સુખ છે તમારા શરણુમાં—હો શામળીયાજી,

એ મારાગુરૂએ કહયું કરણમાં—હો શામળીયાજી.(ટેક)
જપ તપ તીરથ ચારે પદારથ (૨)
એ મારા ગુરૂજીના ચરણમાં—હોશામળીયાજી—સુખ૦
પ્રેમે કરીને મારે મંદિરે પધારો વહાલા [૨]
ન જોશો જાત કુળ વરણમાં—હો શામળીયાજી—સુખ૦
બાઇ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ વહાલા [૨]
આડે આવજે મારા મરણમાં—હો શામળીયાજી—સુ૦

૮

સુખ દુઃખ મનમાં ન આણિયે, ઘટ સાથે રે ઘડિયાં;
ટાળ્યાં તે કોઇનાં નવ ટળે, રઘુનાથના જડિયાં—સુખ૦
નળ રાજા સરીખો નર નહી, જેની દમયંતી રાણી;
અરધે વસ્ત્રે વનમાં ભમ્યાં, ન મળ્યું અન્નને પાણી—
પાંચ પાંડવ સરખા બાંધવા, જેની દ્રૌપદી રાણી;
બાર વરસ વન ભોગવ્યાં, નયણે નિંદ્રા ન આણી—
સીતા સરખી સતી નહી, જેના રામજી સ્વામી;
રાવણ તેને હરી ગયો, સતી મહા દુઃખ પામી—સુખ૦
રાવણ સરખો રાજીયો, જેની મંદોદરી રાણી;

દશ મસ્તક છેદાઇ ગયાં, બધી લંકા લુટાણી—સુખ૦
હરિશ્ચંદ્રરાય સતવાદીઓ, તારાલોચની રાણી;
તેને વિપત્તિ બહુ પડી, ભર્યાં નીચ ઘેર પાણી—સુખ૦
સર્વ દેવને જ્યારે ભીડ પડી, સમર્યા અંતરજામી;
ભાવટ ભાંગી ભુધરે, મહેતા નરસઇનો સ્વામી—સુખ૦

૯

હરિજન થઇને, હાણુવરધ સુખદુઃખમનમાંન ધારીએ;
ટાળ્યા નહીંજ ટળે, ઘટસાથે ઘડીયા હીંમત નવહારીયે.
જુઓ કદરજ મહા દુઃખીયા કહાવ્યારે (૨)
કદી સુખ દુઃખ મનમાં નવ લાવ્યારે (૨)
તોય મોહનના મનમાં ભાવ્યારે—હરિજન૦
જુવો પાંડવ પ્રભુજીને અતિ પ્યારારે (૨)
પલ એક ઘડી નવ રહે ન્યારારે (૨)
તોય વન ભટકયા સંગ લઇ દારારે—હરિજન૦
વસુદેવ દેવકીજી બેઉ બંધ રહયારે (૨)
બહુ કાળના બંધન દુર થયારે (૨)
પ્રભુ પુત્ર થયાને દુઃખ દુર થયારે—હરિજન૦

એવું સમજીને હરખ ને શોક તજીયેરે (૨)
એક તાર મન થઈ પ્રભુને ભજીયેરે (૨)
કહે મુકતાનંદ હરિને રજીયેરે—હરિજન૦

૧૦

પ્રભુજીએ ધાર્યું હોય તે થાય;
ડહાપણ કોઈનું કામ ન આવે. (૨)
કરોને કોટિ ઉપાય—હાંરે હાંરે કરોને—પ્રભુ૦
ભીમ, અરજુન, સહદેવ, નિકુળ,
પાંચમા ધર્મ કહેવાય;
એ પાંચેના દેખતાંજીરે,
સતી તે કેમ લુટાય—પ્રભુ૦
રામ જેવા સત પુરૂષ કહીએ,
ને તે પાણ વનમાં જાય.
સતી સીતાને કલંક ચઢાવ્યો,
તો રાવણ શીર રોળાય—પ્રભુ૦

૧૧

જીવતુ શીદને ચીંતા કરે, કૃષ્ણને કરવુંહોય તેકરે(ટેક)

તું અંતર ઉદ્વેગ કરે, તેથી કારજ શું સરે;
ધણીનો ધાર્યો મનસુબો, હર બ્રહ્માથી નવફરે-કૃષ્ણને.
દોરી સર્વની એના હાથમાં, ભરાવ્યું ડગલું ભરે;
જેવો જંત્રવગાડે જંતરી, તેવો સ્વર નીસરે-કૃષ્ણને.
જેવું જેટલું જે જેમ કાળે, તે તેને કર ઠરે,
તેમાં ફેર પડે નહી કોઇથી, શીદ કુટાઇને મરે-કૃષ્ને.
તારૂં ધાર્યું થાય એટલું, હરી ઇચ્છા અનુસરે,
સદાકાળ એરીતનીભેનહી, શિદ હું પણમનમાં ધરે-
થવાનું અણચીંતવ્યું થાશે, ઉપનિષદ ઓચરે,
રાખ ભરોસો રાધાવરનો, દયા તું શીદનેડરે-કૃષ્ણને.

૧૨

સર્વ તજીને ભજીયેં શ્રી ગોવિંદને,
જે નારાયણ નોધારાના આધારજો
ભાંગે સંકટ કુડારે સંસારના
જેના નામે ઉતરીયે ભવપાર જો-સર્વ૦
અપર માને વચને ધ્રુવજી વન ગયા
નારદજીએ દીધો છે ઉપદેશ જો

૧૦

જ્ઞાન ભક્તિ વૈરાગ્ય તે મનમાં આણીયાં
પ્રભુ ભજવા કાંઇ ત્યાં જઇ બાળે વેશજો-સર્વ૦
દૈત્ય પુત્ર પ્રલ્હાદજીને આગે થયા
લાગ્યો છે કાંઇ પિતા પુત્રનો વાદજો
સ્તંભ થકી પ્રગટયારે નરસિંહરૂપ ધરી
શ્રી મહાપ્રભુજીએ દીધો તેને સાદજો-સર્વ૦
લાખા ગૃહમાં પાંડવને આવી મળ્યા
ભકતજનોને દીધી છે ઘણી ધીરજો
સમરણ પહેલાં આવ્યાછો રે તમે સદા
ભકતરે જન ઉગાર્યા પાંચ વીરજો-સર્વ૦
સુદામાનું દરિદ્રયપણું તો જાણીયું
મુષ્ટિક તાંદુલ આરોગ્યા મહારાજજો
દાસ દયાના પ્રભુજી એ કરૂણા કીજીયે
ભકતરે જનના કીધા કોટીક કાજ જો-સર્વ૦

૧૩

ધન્ય જેણે હરિગુણ ગાયા-સંસારીયામાં ધન્ય૦
બીજા સૌ જાણજો ભવાયા-સંસારીયામાં ધન્ય૦

હાથી ઘોડા ને સુખપાલ બેઠે શું થયું (૨)
શું થયું મેળવી માયા—સંસારીયામાં ધન્ય૦
કંઠ સાહીને જમ કાઢશે પલકમાં (૨)
દુર રહેશે સુત વિત્ત જાયા—સંસારીયામાં ધન્ય૦
દયાના પ્રીતમ ભજો નંદના કુંવરને (૨)
સફળ થાશે તારી કાયા—સંસારીયામાં ધન્ય૦

—→○○—

૧૪

પ્રેમ વિષે.

વહાલો પ્રેમને વશ થયા રાજીરે,
એમાં શું કરે પંડીત ને કાજીરે—વહાલો૦
કરમાબાઇનો આરોગ્યા ખીચડો,
ને વીદુરની ખાધી ભાજી,
જુઠા બોર શવરીના ખાધા,
વહાલે છપ્પન ભોગ મેલ્યા ત્યાગીરે—વહાલો૦
વિદુરને ઘેર શ્રીકૃષ્ણ પધાર્યા
ને કેળાં આણ્યાતા માગી.
ગર્ભ કાઢી નાંખીને છાલ ખવરાવી,

વહાલે તોએ ન જોયુ જાગીરે—વહાલો૦
ગુણુકા હતી તે પોપટ પઢાવતી.
ને તેમાંથી લેહ લાગી,
ભગવાન હતા તે સહેજમા મળ્યા,
એની સંસારની ભ્રમણા ભાગીરે—વ્હાલો૦
ભકતની લોક નિંદા કરે,
ને જગત થયુ છે બહુ પાજી,
ભલે મળ્યા મહેતા નરસિંહના સ્વામી,
માથે ગીરીધર રહયો છે ગાજી રે—વ્હાલો૦

૧૫

જે કો પ્રેમ અંશ અવતરે, પ્રેમરસ તેનાઉરમાં ઠરે. ટેક
સિંહણ કેરૂં દુધ હોય તે,સિંહણ સુતને ઝરે. (૨)
કનક પાત્ર પાવી સહુ ધાતુ, ફોડીને નીસરે—પ્રેમરસ૦
સકકરખોરનું સાકર જીવન, ખરના પ્રાણજ હરે. (૨)
ક્ષીરસિંધુનું માછલડું જયમ,મીઠા જળમાં મરે—પ્રેમ.
સોમવેલ્લી રસ પાન શુદ્ધ જે બ્રાહ્મણ હોય તે કરે.(૨)
વગળ વંશીને વમન કરાવે, વેદ વાણી ઉચ્ચરે—પ્રેમ૦

૧૩

ઉત્તમ વસ્તુ અધિકારવિના મલે,તદપિ અર્થ ન સરે.
મચ્છીભોગી બગલો મુકતાફળ, દેખી ચંચુન ભરે પ્રે૦
એમ કોટી સાધને પ્રેમવિના, પુરૂષોતમ પુંઠ નફરે (૨)
દયા પ્રીતમ શ્રીગોવરધન ધર;પ્રેમ ભકિતયે વરે-૦

૧૬

રામ બાણ લાગ્યાં હોય તે જાણે
ઓલ્યા મુરખ મનમાં શું આંણે [ટેક]
ધ્રુવને લાગ્યાં પ્રહલાદને લાગ્યાં.
તો ઠરીને બેઠા ઠેકાણે.
ગર્ભવાસમાં શુકદેવને લાગ્યાં,
એતોવેદ વચન પ્રમાણે-રામ૦
મોરધ્વજ રાજાનું મન હરી લેવા,
હરિ આવ્યા જે ટાણે
લઇ કરવત મસ્તકપર મેલ્યું
ને પત્નીપુત્ર બેઉતાણે-રામ૦
મીરાં બાઇપર ક્રોધ કરીને
રાણોજી ખડગજ તાણે.

વિખનાપ્યાલાગીરધરલાલ આરોગ્યા
એતો અમ્રતને ઠેકાણે રામ
નરસિંહ મેતાની હુંડી સ્વીકારી
ખેપ ભરી ખરે ટાણે
આગળસંત અનેક ઓધાર્યા
એવું ધનોભગત ઉચ્ચારે-રામ

૧૭

મારે વરતો વિઠ્ઠલને વરવું છે રે,
હાંહાંરે મારે વરતો૦-
બીજાને મારે શું કરવું રે-મારે વરતો૦—
નંદના કુંવર સાથે નેડલો બંધાણો હાં (૨)
મારે ધ્યાન ધણીનું ધરવું છે રે,
હાહાંરે મારે ધ્યાન૦ બીજાને.
અવર પુરૂષની મારે આશ કરવીરે હાં (૨)
મારે છેડલો ઝાલીને ફરવું છે રે,
હાંહાંરે મારે છેડલો૦ બીજાને
સંસાર સાગરમાં મોહજળ ભરીયોરે હાં (૨)

१५

મારે તારે ભરોંસે તરવુ છેરે,
હાંહાંરે મારે તારે૦—બીજાને
બાઇ મીરાં કહેછે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ હાં(ર)
મારે રાસ મંડળમા મરવું છે રે
હાં હાં રે મારે રાસ૦—બીજાને,

१८

શ્રીવલ્લભ વિઠ્ઠલ શ્રીજી સ્વામી, શામળીઆ વાલા;
સઘળું સમજો છો અંતરજામી, નંદલાલા.
ભય તો લાગે છે મુજને ભારી, શામળીઆ વાલા.
અંતકાળે શી વલે થાશે મારી, નંદલાલા.
સેવા સ્મરણ ના ભાવે કીધું, શામળીઆ વાલા.
રંક સાધુને દુઃખ દીધું. નંદલાલા.
હીણો શાસ્ત્રીય સહુ ધર્મે, શામળીઆ વાલા.
પરિપુરણ છું હું કર્મે, નંદલાલા.
સહુ જાણે છે ભકત સાચો, શામળીઆ વાલા.
પાખંડી પુરાતનથી કાચો, નંદલાલા.
બાહ્ય ગ્રહાની લાજ ધરજો, શામળીઆ વાલા.

પીડા ન પામું એવું કરજો, નંદલાલા
સન્મુખ લોચનમાં આવી રહેજો, શામળીઆ વાલા.
દોષ ન જોશો દરશન દેજો, નંદલાલા.
શ્રીમુખ બોલ્યા તે સાચુ કરજો. શામળીઆ વાલા.
દુઃખ દયાના સર્વે હરજો, નંદલાલા.

૧૯

કાયા જીવને કહે છેરે, સુણો મારા પ્રાણપતી;
મેલી મુજને ક્યાં જાઓછોરે, આ વગડામાં અથડાતી ૧
જીવ તમારા લીધેરે, ચાલુછું હું મદમાતી;
તમ વિના નહિ મારારે, આ દેહીના સંગાથી. ૨
જ્યારે તમેજ જાશોરે, ત્યારે તો મારી શી રે ગતી;
જ્યારે જાવુંજ હતુરે, ત્યારેતો પ્રીત કરવી નોહોતી ૩
ઘણાં લાડ લડાવ્યારે ભેગી બેશીને જમતી,
હવે કેમ તરછોડીરે, આવી કેમ ફરી મતી. ૪
કોક ગુરૂજ મળીઆરે, અગમગર જેની ગતી;
કરશે બ્રહ્મ સ્વરૂપેરે, એ હું જાણતી નોહોતી. ૫
દેવ નીરંજનરે, મુળે મંગળ મુરતી;

૧૭

તારો ભેદ ન જાણ્યોરે, એવી તારી અકળગતી. ૬
મારી કરણી ના જોશોરે, હું કરજોડી કરગરતી;
મેલી માયાને ચેતનરે, ચાલ્યા અમરાવતી. ૭
દાસ નારણસીંગ કહે છેરે, માયા પછે રહી રોતી;
ગુરૂ ગોવિંદને ભજશેરે, થશે તેની સત્ય ગતી. ૮

૨૦

જીવ કાયાને કહે છેરે, હું પંખીડું પરદેશી;
અમે ક્યાં સુધી રહીએરે, નથી અહિંના રેહેવાશી ૧
તારા મોહના તે ફંદમાંરે, પડી અમને ફાંસી;
તારી વાસના લીધેરે, ફર્યો લખ ચોરાશી. ૨
ગુરૂએ સમજ પાડીરે, જોયું સરવે તપાસી;
નીરખ્યા બ્રહ્મ સ્વરૂપનેરે, પોતાનું રૂપ પ્રકાશી. ૩
મારી કેડજ મેલોરે, શાને કરો ઉદાશી;
તમને તિરથ કરાવ્યાંરે, શ્રી ગંગાને કાશી. ૪
થયા રૂપ અરૂપરે, માયા ત્યારે દુર ખશી;
ભળ્યા તેજમાં તેજરે, હરી જેને ગયા વશી. ૫
દાસ નારણસીંગ કહેછેરે, અચળ થયા અવીનાશી;

ગુરૂ ગોવિંદને ભજશેરે, અમરપુરના વાશી. ૬

૨૧

જોડુરે એક મેંના પોપટનું, પાંજરૂ આ કાયા કંચનનુ
મેંના માયા હરીની દાસી,ચેતન પોપટજી અવીનાશી
જુઓને અંતરમાં પ્રકાશી. જોડુ૦ ૧
કારીગર પુરા કેહેવાતા, પચરંગી પાંજરૂ ઘડતા
તેના માંહી પોપટજી રહેતા, જોડુ૦ ૨
ચેતનનું તો તેજ ઘણુંરે તપે, શોભે પરિબ્રહ્મની રૂપે;
બેઠારે માંહિ મહા મંત્રને જપે. જોડુ૦ ૩
મેનારેમાયાપોપટનીનજરેપડીપોપટજીનુંમનડુલેઇહરી
પોપટજીની મત સમુળગી ફરી. જોડુ૦ ૪
મેંનારેતુંતોઆવનેઓરી, મારીનેતારીસરખીબંનેજોડી
મેંનાએ નાંખી મોહ તણી દોરી જોડુ૦ ૫
હવેરે મેંના કહેછે પોપટને,આવીને હુંતો વરૂછું તમને
રખેને દગો દેતાજી અમને, જોડુ૦ ૬
એવુંરસુણીપોપટથયોબેહાલ,તેમતેમમેંનાકરેજઇહાલ
મેંનારે તને કરવાનો હું ન્યાલ. જોડુ૦ ૭
હવેરમેંના પોતેમનમાંહસી,હુંતોપેલાપોપટનેરૂદિએવસી

એનેર લેઇ ફેરવ્યું ચોરાશી. જોડું૦ ૮
પોપટજીતો ભણવું એ ભુલીગયા,જઇને પેલી મેંનાના
વશમાં રહ્યા.
પોપટજી હવે મોહ દરીઆમાં વહ્યા જોડું૦ ૯
હવેર મેંનાપોપટજીબંનેને,બેઠોરેહતોકાળ બલાડો કને;
જઇને પેલા પોપટજીને હણે. જોડું૦ ૧૦
હવેરે પોપટને લાગ્યું ખારૂં, પેલુરેસુખકયાંરેગયું મારૂ;
પડે છે મારે મરવું ને અવતરવું. જોડું૦ ૧૧
ચેતનમટી જીવ સ્વરૂપે થયા, જયારે પેલી માયાન
વશમાં રહ્યા.
માટેર લખ ચોરાશીમાં ગયા. જોડું૦ ૧૨
નારણસાંગ ગુરૂચરણની આશ, માયાથકી થઇને
બેઠો છું નિરાશ.
આપોને હરી ચરણ કમળમાં વાસ. જોડું૦ ૧૩

૨૨

નાથકેસે ગજકોબંધ છોડાયો એહીઅચરત મોહેઆયો
ગજ ઓરગ્રહલડત જળભીતર લડતલડતગજ હારયો

જબ પુર સુઢ રહી જળ ઉપર, તબહરીનામપોકારાયો૧
સવરીકેબોર સુદામાકે તાંદુલ, રૂચી રૂચી ભોગ લગાયો
દુરજોધનકો મેવાહી ત્યાગ્યો ભાજી વિદુર ઘર પાયો ૨
પેઠ પાતાળ કાળી નાગ નાથો, ફેણ પર નરત કરાયો
ગીરી ગોવરધનકરપર ધારયોનંદઘેર લાલ કહેવાયો ૩
અગાશુર મારયો બગાસુર માર્યો દાવાનળ પાન કરાયો
સ્થંભ ફોડી હીરણાકશ્પમાર્યો નરસંગ નામધરાયો૪
અજામેલ ગજ ગુણકા તારી, ધરૂપતીકો ચીર બનાયો
પયપાન કરતા પુતના મારી કુબજાકો રૂપ બનાયો૫
દુર જોધનકો માન ઘટાયો, મોરો ભરૂશો આયો,
સબ સખીયન મીલી કંગનબાંધ્યો રેશમગાંઠ બંધાયો૬
છુટે નહી રાધાજીકો કંગન કેસે એ ધનુષ ઉઠાયો
ખોલ કોટડી પાદલ ધાયો ગરૂડકુ નાજ સંતાયો ૭
છુઠે નહી રાધાજકો કંગન ઓ બલ કીહારે છુપાયો,
જોગી જાકો ધ્યાન ધરતહે ધ્યાન ધરત નહી આયો ૮
સુરદાસ પ્રભુ તીહારો મીલકુ જસોદાકી ઘેન ચરાયો

૨૩

દયા ધરમ નહીમનમે, મુખડા કયાદેખે દરપણમેં;ટેક
જબલગ ફુલ રહે ફુલબાડી, બાસ રહે નીજફુલનમે
એકદીન એસી હો જાવેગી, ધાન ઉડેગી તનમે. ૧
ચુવાચંદન અબીર અરગજા, શોભે ગોરે તનમે.
ધન જોબન ડોંગરકા પાની ઢાલ જાવેગા ખીનમે, ૨
નદીયાં ગેરી હરી નાવ પુરાની, ઉતરે ચાહે સંગમે
ગુરૂ મુખ હોયશો પાર ઉતરે, નુગરા ડુબે ઉનમે ૩
કવડી કવડી માયા જોડી, સુરત હરીનિજ ધનમે;
દશ દરવાજે ઘેર લીએ જબ; રહીગઇમનકીમનમે,૪
પગડીયાં બાંધે પગ સવારે, તલ ઝુલા ઝુલ પેમે;
કહે કબીરા શુણભાઇ સાધુ, એ કયા લડરહેમનમે પ

૨૪

જાંહાં જોશો ત્યાં દુખીયાં બાબા,એ કયા લડરહ્યાનમે
જોગી દુખીયા જંગમ દુખીયાં, તપશીકુ દુખદુનાં
આશા મનશા સબ વ્યાપી, કોઇ પહેલ નહી સુના૧
રાજા દુખીયા પ્રજા દુખીયાં, દુખીયાં ઘર બૈરાગી.

દુખ કારણસેં શુકદેવને, ઉંદરી માયા ત્યાગી. ૨
સાચ કહેતો સબ જગ દુખીયા, જુઠા કહી ન જઈ;
બ્રહ્મા વીશ્ણુ શંકર દુખીયા જીન્ને શ્રષ્ટી જમાઈ. ૩
ધુત દુખીયા, અબધુત દુખીયા હઈ ધન રંકા;
કહેત કબીરા નહીઓ દુખીયા જીને મનકુ જીતા. ૪

૨૫

ધન્ય ડાકોર રૂડુ ગામ, વસે મારો વહાલોરે,
શામળીઓજી ચતુર સુજાણ, તેને જોવા ચાલોરે. ૧
બહુ બોડાણાની પ્રીતે; પ્રભુ પધારયારે,
અહીંઆં આવી ઉતમ કીધા,કેઅધમ ઓધારયાંરે.૨
ઘણા પાપી તે પાવન થાય દરશાન કરતાંરે,
દુખ જનમ મરણનાં જાય, સામા ડગ ભરતાંરે ૩
એવો આનંદ રૂપી અખંડ અંતરજામીરે,
વહાલોપ્રેમ તણે વશ થાય, પ્રીતમજીનો સ્વામીરે. ૪
એતો ભકતીતણે વશ થાય,પ્રીતમજીનાસ્વામીરે;

૨૬

ગોવીંદજી પ્રાણ અમારોરે મને જુગ લાગ્યો ખારોરે,

મુને મારો રામજી ભાવેરે બીજો મારી નજરેનઆ૦
મીરાંબાઇના મોહોલમાંરે હરી, સંતનકો વાસ,
કપટીથી હરી દુર વસેરે, મારા સંતન કેરાપાસ.૨
રાણોજી કાગળ મોકલેરે; દેજો મીરાંને હાથ,
સાધુની સંગત છોડીદ્યો. તમોરાખોદુનીયામાંલાજ૩
મીરાંબાઇ કાગળ મોકલેરે દેજો રાણાને હાથ,
સાધુની સંગત કબહુ નાછોડુ,નહીરહુતમારીપાસ ૪
વીખનો પ્યાલો રાણે મોકલ્યોરે, દેજો મીરાંને હાથ,
અમ્રત કરી મીરાંપીગયાંરે,જેનોહરીએઝાલ્યોહાથ૫
સાંઢવા સાંઢ શણગારજોરે, જાવું શો શો કોસ
રાણાજીના દેશમાંરે જળરે પીવાનો દોશ, ૬
ડાબો ઇહલો મેવાડનોરે, મીરા ગઇ પુરવ માંય
સરવ છોડી મીરાંનીસરયાં,જેનું મનડુનમાયામાંહી૭
સાસુ અમારી સુઅમાણારે, સસરો પરમ સંતોષ
જેઠ જુગોજુગ જીવજો મારો નાવલીઓનીરદોષ ૮
ચુંદડી ઓડુ તારે દંગ ચુવેરે રંગ સોરંગી હોય
ઓઢુંહું કાળો કાંબલો દુજો ડાઘ નલાગે કોય ગો ૯
મીરાં હરીની લાડણીરે રેહેતી સંત હજુર

સાધુ જનને હંતેશુ પેલા દલ કપટીશે દુર ગો० ૧

૨૭

માગતમાંખણરોટી, ગોપાળ પ્યારેમાગતમાખણરોટી,
મેરે ગોપાલજીકુરોટી બનાઉ. એકછોટીનેબીજીમોટી,
મેરેગોપાળજીકુબિછાકરૂંગી,બ્રખુભાનનીબેટી ગોપાળ
મેરેગોપાળજીકુ બંગીઓબનાદઉ,માથે કલંકીટોપી
બાઇ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, ચરણ કમળ
ચીત જોતી.

૨૮

વાટ જુવે છે મીરાં રાંકડી ઉભી ઉભી,
મુનીવર સ્વામી મારે મંદીર પધારો,
વાલા સેવાકરે છે દીન રાતડી, ઉભી ઉભી વાટ. ૧
ફુલના તે હાર નેફુલના તે ગજરા,
ફુલના તોરારે ફુલ પાંખડી. ઉભી ઉભી વાટ. ૨
પે પકવાન મીઠાઇયોનેર મેવાને,
ઘેબર જલેબી તલ સાંકળી, ઉભી ઉભી વાટ. ૩

લવીંગ સોપારીને પાનનાં બીડાં રે,
એલચી દોડાને તજ પાખડી.   ઉભી ઉભી વાટ. ૪
સાગ સોનાનાં સોગઠાં ઢાળ્યાંરે,
રમવા આવે તો જાય રાતડી.   ઉભી ઉભી વાટ, ૫
મીરાંબાઇ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ,
જોતાં ઠરે છે મારી આંખડી.   ઉભી ઉભી વાટ. ૬

૨૯

મુખડાની માયા લાગીરે મોહન તારા   ટેક૦
મુખડુ મેં જોયુ તારૂ સરવે જુગ થયુ ખારૂ
મન મારૂ રહ્યુ ન્યારૂરે મોહન તારા   ૧
સંસારીનુ સુખ એવુ ઝાંઝવાના નીર જેવુ
તેને તુછ કરી ફરીએરે મોહન તારા.   ૨
સંસારીનુ સુખ કાચુ પરણીને રંડાવું પાછુ
તેને ઘેર શીદ જઇએરે, મોહન તારા,   ૩
પરણુ તો પ્રીતમ પ્યારો અખંડ સાભાગ્ય મારો,
રાંડવાનો ભે ટાળ્યોરે મોહન તારા.   ૪
મીરાંબાઇ કહે બલીહારી, આશા એક મને તારી,

હવે હુતો બડભાગીરે, મોહન તારા. ૫

૩૦

લેને લેને લાવ જીવને જોતાં નહી મળે, (૨) ૧
કસ્તુરી ને કેવડો લઇ તેલમાં તળે,
આવો રૂડો મનખો મેલી ભુતમાં ભમે (લેને) ૨
મોતી સરખો દાણો લઇને દંટીમાં દળે, (૨)
બાવળીઆનુ બીજ વાવે આંબો નહિ ફળે,(લેને)૩
સંત બોલાવે બોલતો નથી અભીમાનમાં ફરે,(૨)
મારિ ધકકે આગળ કરશે વેઠે ભાર ભરે (લેને)૪
માયા તને મીઠી લાગે ગોળસે ગળી. (૨)
નરભેરામના સાથમાં તો કુળ નહી મળે. ૫

૩૧

હોલો હોલી કહેછેરે, પ્રભુજી મારી વારે ચઢો;
બચ્ચાં મારા મારેરે, તળે આવી ભીલ ખડો. ટેક
બાણુ તાણીને ઉભો પારધી, ને ઉપર આવ્યો બાજ
પોતામાંથી સરપ જો નીશરે તો વણુસે મારાં કાજ,

ગરૂડના ગામીરે આંટી રાખી રખે રહો, (હોલો) ૨
કહેતામાંજ પરવરીયાને શરપતમાં નીરવાણ,
પારધીનેતો પગેરે ડસીયો, તતક્ષણલીધા એનાપ્રાણ
ત્યાંથી બાણછુટારે બાજ આવી હેઠેપડયો.(હોલો)૩
કઠણવેળામાંકામજ આવે, જોભજનકરોતોભવ જાય
એવા સમરથ સ્વામીને મુકીને કોના પુજુ પાય;
ગુનેહગાર તારોરે તુળશીદાસ ખરો (હોલો) ૪

૩૨

બાનાની પત રાખ પ્રભુ તારા બાનાની પત રાખ
બાનારે માટે જો દુખ દેશો તો કોણ જપશે તારોજાપ ૧
રોહીતદાસની તમે પાતળી લીધીને નવ જોઇ જાતકે ભાત
શેનાની માટેસનમુખ રહિને તમે નાઇ કહેવાયાહોનાથ ૨
પ્રલ્હાદની તમેપ્રતિપાલણપાળીને સ્થંભમાંપુરયોવાસ
તાતી કડાતમે શીતલકીધી, સુધનવાને કાજ ૩
પંચાળીના પટકુળ પુરયાંને, રાખી સભામાં લાજ
સાગરમાંથી બુડતોરાખ્યો, રામ કહેતામાંગજરાજ ૪
ઝેર હતાંતેનાં અમૃતકીધાને, આલ્યા મીરાંને હાથ;

મેહેતાને મંડળીક મારવા આવ્યોત્યારે કેદારો લાવ્યા મધરાત,
ભકતોનાં તમે સંકટ ભાગ્યાંત્યારે દ્રઢઆવ્યોવીશ્વાસ,
તુળશીનાસ્વામીનેકહ્યુંકરજોડીપુરોઅંતકરણનીઆશ

૩૩

હરી ભજવાનુ ચોઘડીયુંરે તે ફરી ફરી કયાંમળશેરે;
ચોંપ કરીને ચેતી લેજો ભવના તારણ તરશોરે. ૧
મનુસ્યાદેહ તોમટી જશેને, પશુ પંખી અવતરશોરે.
વરણાગીમાં વાટ ઉઠશે, કેઈ ખાણે રડવડશોરે. ૨
દુખ લાગે તો વહેલું લાગો, ઉંઘે ઉંધું ચાલ્યુરે;
માને ઉદર શું બોલ્યો તો, શું બોલ્યો શું પાળ્યુંરે. ૩
જોબન જાશેને જરા આવશે. નેન નાસીકાગળશેરે;
સગાં સનેહી સુખનાં બેલી અંતે અળગાં રહેશેરે, ૪
હરી નામ તો હારી બેઠો વીખીયામા વીટાયોરે
આ અવસરનો રૂડો કરાગે, પાપ ન કરશો પ્રાણીરે
કલ્યાણ કહે તે કહ્યુંરે ન માને પથરા ઉપર પાણીરે ૫

૩૪

ગઉચારી ઘેર આવે,વાંલાજીમારો ગઉચારી ઘેરઆવે,
હાથમાંલાકડીયાંનેખભેકામળીયાંમીઠીસી મોરલીબજાવે
ગુંજાુફરહાર મનોહર મોર મુગટ શીર સોહીયે.
સ્વામીતણીસુંદરતાજોઇજોઇવરજવીનતામન મોહીયે.
કુમ કુમ કેરા છટા છેવરાવું મોતીડે ચોક પુરાવુ
નરસઇયાનાસ્વામીમંદીરપધારે,સેરીયેતેફુલડાંવેરાવું,

૩૫

ચાલોજઇયેદરશન કરવા, ઠાકોરમાં ઠાકોર બીરાજેછે.
દીનોનાથદયાળ દામોદર દરસનથી દુખભાગેછે. ટેક.
પહેલુંદુખબ્રહ્માનુ ભાગ્યું શંખા સુરને મારીને;
સંખ નારાયણ બેટમાં બેઠાવેદ લાવ્યા ચાર વાળીને;
કચ્છ રૂપે સાગર મથિયો ચૌદ રત્ન બહાર કાઢીને;
અમૃત તો અમરોને પાયુ વિખ પાયુ વિષ ધારીને;
વરાહ રૂપે પૃથ્વિ લાવ્યા આદ્ય નિરંજન આજે છે
દીનોનાથ દયાળ દામોદર દરશનથી દુઃ ખભાગેછે.૧

પ્રલ્હાદની પ્રતિપાળ પાળવા, નરસિંહ રૂપ ધર્યું;
હિરણ્યાકશ્યપુ નખેવધેર્યો વિધિનું વાક્ય સફળ કર્યું
વામન રૂપે બળિને ચાંપ્યો ઇંદ્રરાયનું રાજ કરયું
છબિલોછડીદાર થૈઉભા બળિ રાજાનું ભાગ્યભર્યું
ફરશી હથી નક્ષત્રી કીધિ, જ કુકણુ બિરાજે છે;
દીનોનાથ દયાય દામોદર દરશનથીદુઃખ ભાગે છે ૨
અનેક દુઃખ દેવતાના ભાગ્યાં રાજા રાવણુ મારિને;
વિભીષણને લંકા આપી પથરા પાળજ તારિને;
કૃષ્ણ સ્વરૂપે કંસને માર્યો, ગોકુળમાં ગૌ ચારીને;
મોરલીમાં મહા મોહ પમાડયાં ત્રણલોક નારનારીને;
બુદ્ધ રૂપે જગન્નાથજી જગમગ જોત બિરાજે છે;
દીનોનાથ દયાળ દામોદર દરશનથી દુઃખભાગે છે;૩
અકળકળાનવખંડમાંવ્યાપી ઘટઘટમાં તગોરમીરહ્યા
ડાકોરમાં ઠાકોર બિરાજયા બોડાણાપર કરી દયા
ગંગાબાઇના ગુણ વધાર્યા સવા વાલથી ઓછા થયા
ભક્તિ જાણી સારંગપાણી ગુગળી પાછા ઘેર ગયા;
માખણિયો આરો છે સારો લીંબડો મીઠો લાગે છે;
દીનોનાથદયાળ દામોદર દરશનથી દુઃખ ભાગે છે ૪

ઊંચુ દેવળ શીખર ઉપર ધોળી ધજા ફર ફરે;
જે દરવાજે નોબત વાજે રત્નાગાર ત્યાંગડગડે
ગોમતી તીરે સંગમ નિરે સંઘ આવી ત્યાં પડાવ પડે
આઠે હડાડે શુકરવારે, વાલમનો વરઘોડો ચડે,
રણછોડ રસિયો સૌમાં વસીયો સૌને માથે ગાજે છે;
દીનોનાથ દયાળ દામોદર દરશનથી દુઃખ ભાગે છે;
ઉત્તર દક્ષિણ પુરવ પશ્ચિમના લોક દરશને આવે છે;
મોટા મોટા સંઘવી થઇને સંઘ ડાકોરમાં લાવે છે
નઇણે નરખું હઇડે હરખું રૂપ ઉપર જાઉં બલિહારી
શંખ ચક્રને પદ્મ બિરાજે ગદા ધરી છે ગિરધારી
શાકર માખણતુળશીની માળારાય રણછોડનેચડાવે છે
દીનોનાથ દયાળ દમોદર દરશનથી દુઃખ ભાગે છે ૬

૩૬

માતા જસોદા ઝુલાવે પુત્ર પારણે,
ઝુલે લાડકડા પુરૂષોતમ આનંદ ભેર.
હરખી નરખીને ગોપીજન જાએ વારણે;
અતી આનંદ શ્રીનંદજીને ઘેર. માતા ૧

હરીનાં મુખડાં વારૂ કોટીક ચંદ્રમાં,
પંકજ લોચન સુંદર વીસાળ કપોળ,
દીપક જયોતી દીપે સુંદર નાશીકા;
કોમળ અધર અરૂણ છે રૂડા રાતા ચોળ, માતા ૨
મેઘ સ્યામ કાંતી ભ્રકુટી છે વાંકડી;
ખીટળીયાળા ભાર ઉપર ઝુમે કેશ
હસતાં દંતુડી દીસે બેહુ હીરા કણી,
જોતાં વાજે કોટીક મદન મોહન વેશ, માતા ૩
સીંહ નખ જડેલુ સુવર્ણ શોભે સાંકળું,
નાજુક આભ્રણ સઘળાં કંચન મોતીહાર,
ચર્ણ અંગુઠો ધાવે હરજી બે હાથ ગ્રહી
કોઇ બોલાવે તો કરે કીલા કીલાકાર. માતા ૪
લાલ લલાટે કીધો કુમ કુમ કેરો ચાંદલો.
શોભે જડીત્ર જાણે મરકત મણીની, મા,
જનની જુગતે આજે અણીયાળી બેઉ આંખડી
સુંદર કારજળ કેરૂ ટપકુ કીધુ ગાલ, માતા ૫
સરવે સોનાનુ જડીત્ર મણીમય પારણું,
ઝુલાવે રૂમઝુમ વાજે ઘુઘરીનો ઘમકાર,
માતા વિધવિધ વચને હરિગુણ ગાયે હાલડાં

ખેંચે ફુમતીચાળી રેશમદોરીસાર ૬
હંસ કારંડને કોકીલ પોપટ પારણે
બપૈયા ચકોરને કાંઈ સારસ મેના મોર,
રકમડાં મુકયાં રમવાને મોહનલાલને,
ધમધમ ઘુઘરડા વજાડે નંદકીશોર. ૭
મારા કહાનાની સમાણી કન્યા લાવશું,
મારા લાલને પરણાવીશ મોટે ઘેર,
મારો જાયો વરરાજા થઈ ઘોડે બેસસે,
મારો કહાનો કરશે સહાય લીલાહેર. ૮
મારો લાડકવાયો સંખામાં રમવા જશે.
સારી સુખડી હું આપીશ હરીને હાથ;
જમવા વેળા રૂમઝુમ કરતો ઘેર આવશે.
હું તો ધાઈને ભેટાડીશ રૂદયા સાથ. ૯
જેને શેષ શંકર સરખા પાર પામે નહિ,
નેતી નેતી કહે છે નીગમ વારોવાર,
તેને નંદરાણી હુલરાવિ ગાયે હાલરં;
નથી એના એના ભાગ્ય તણો કંઈ પાર. ૧૦
વ્રજવાસી સઉ સરવેથી સુભાગી ઘણાં,
તેથી નંદ જસોદા કેરૂ ભાગ્ય વિશેષ.

તે સરવેથી ગોપી જનનું ભાગ્ય અતી ઘણું,
જેની કરે પરીક્ષા બ્રહ્મા શીવને શેષ. ૧૧
ધન્ય ધન્ય વૃજવાસી ગોપીજનનંદ જસોમતી
ધન્ય ધન્ય વ્રંદાવન જયાં હરીકેરો છે વાસ,
સદા જુગલ કીશોરે ત્યાં લીલાકરી,
સદા બલીહારી જાય છે દયારામ દાસ. ૧૨

૩૭

ચીત તું શીદ ચીંતા ધરે, કૃષ્ણને કરવું હોય તેકરે,
સ્થાવર જંગઠ જડ ચેતનમાં માયાનું બળ ભરે,
સ્મરણ કર શ્રી કૃષ્ણનું જન્મ મરણ જાય હરે, ૧
નવમાસ પ્રાણી શ્રી કૃષ્ણનું, ધ્યાન ગર્ભમાં ધરે,
માયાનું આવરણ કરયું ત્યારે લખ ચોરાશી ફરે, ૨
તું અંતર ઉદ્વેગ ધરે, તેથી કારજ શું સરે,
ધણીનો ધાર્યો મનસુબો, હર બ્રહ્માથી નવ ફરે,
દોરી સર્વની એના હાથમાં ભરાવ્યુ ડગલુ ભરે,
જેવા મંત્ર વજાદે જંત્રી તેવો સ્વર નીસરે, ૪
થનાર વસ્તુ થયા કરે જયમ શ્રીફળ પાણી ભરે,
જનાર વસ્તુ એણી પેરે જાશે; જયમ ગજ કોઠુ ગળેપ

૩૫

જેનું જેટલું જે જયમ કાળે તે તેને કર ઠરે,
એમાં ફેર પડે નહી કોદથી શીદ ફુટાઇ મરે. ૬
તારૂ ધારચુ થાતું હોય તો, સુખ સંચે દુઃખ હરે,
આપણનું અજ્ઞાનપણું એ મુળ વીચારે ખરે, ૭
થવાનું અણચીતવ્યું થાશે, ઉપનીષદ ઓચરે,
રાખ્ય ભરોંસો રાધા વરનો દયા શીદને ઠરે, ૮

૩૮

હરી તને પ્રસન તે કેમ થાય તારા મનનું કપટ ન જાય
તાહારા દીલનો છળ ન જાય, પ્રભુ તુને પ્રસન્ન તે કેમથાય
હરી કીરતન હરીનામસ્મરણમાં અતીશે આળસતારેરે
કાચાકુટ લવ પરનીંદામાં આખો દીવસ હારે, ૧
પ્રભુનું પુજન કરતી વેળા કાયા તારી કંપે,
ગંજીફા સોગટાં કુટતાં, આઠે પહોર ન જંપે, ૨
પ્રભુનું ચંદન ઘસતાં તારૂ શ્રમથી શરીર બગડે;
ફુટી કુતરૂ મરી મશાલે, ભાવે ભાંગજ રગડે, ૩
એકાદશ ઓચ્છવનું જાગ્રણ અતીઅઘરૂ શીને લાગે
ભાંડ ભવાયા જોવા સારૂ અખંડ આંખે જાગે ૪

એ પૈસાની ગુરૂ શેવા બતાવે ત્યાં ગણુગણુતુ તું બોલે
ઘર સ્ત્રી જો માગે ઘરેણુ તો હરખી મગન થઇ ડોલે ૫
ખોટા મોતી કાચ કીડીયા ભગવત ભુષણ ઘાલે,
શોનું રૂપું મણિ મુકતાવિણ, સ્ત્રી સુતને નવ ચાલે ૬
હરીના ભકતને લુખુ સુકુ વેઠ વળગી હોટ જાણે
સગાં સંબંધિ પ્રોહોણા આવે, તો મીષ્ટાંન પીરસે પરાણે ૭
જગ દેખે તાંહા જગને બેસે, બાકી નાય ન ખાય,
ગળાં કાપે ત્યાં થાય ગળગળો; એ વૈષ્ણવના વાહાલા ૮
આ કરવું જા ના કરવું, એમ સહુને શીક્ષા દેવ;
તેમાંનું કાંઇતું નથી કરતો અનુચીત કર્મ કરે છે, ૯
અંતરનો છળ અંન્ય ન લહે પણ જાણે અંતરજામી
એતો સાચાનો સંગી છે, દાસ દયાનો સ્વામી.

૩૯

લાંબી સોડે સુતોરે સુખની તેં સજ્યા કરી;
કદીએ નવ બોલ્યોરે મુખથી તું હરીહરી ટેક૦
આછેરે તારૂંને આછેરે મારૂં તેમાં બંધાણું તારૂં ચીત
અલબેલીનો સંગ ન મુકયો તે વિના તું આંધળો ભીત

ઠરીને ઠેકાણેરે બેઠો નહિ એક ઘડી લાંબી સોડે૦ ૧
શીર ઉપર તો કાળ ભમે છે જેમ તેતરબાજ
કહીયે ખરા પણ કહયુ ન માને કહે મુમતાને કાજ
જેજેમતેતેમજરેમુકીને તારે જાવુંમરીલાંબી સોડે૦ ૧
ઊંચી મેડીને બાગ બગીચા નવી નવી ભાતના રંગ
તે ઘેર બેઠાં કાગ કકળશે કોઇ નહી આવે તેરી સંગ
તુળશી તો કહેછેરે લખ ચોરાશી ફરો લાંબી સોડે ૩

૪૦

ગોવીંદગુણગાઇલ્યોમનઘેલાતમેથાઓનેવેહેલા ૧૦
હરીગુણ ગાઓને પ્રથમ પહેલા ગોવીંદ ગુણ૦ ૧
કાયા પાણીનો પરપોટો અંતે એ ભરૂશો ખોટો
જુગમાં હરી જશ છે મોટો રે ગોવીંદ ગુણ૦ ૨
મન તું મારૂ મારૂ કરતો સગા સંબંધી સાથે લડતો;
તું તો હીંડે છે રંગ રડવડતારે ગોવીંદ ગુણ૦ ૩
જીવ તારી માત પીતાનેભ્રાત કોઇનહીઆવેતારીસાથ
તારે જાવું એકલડા વાટરે ગોવીંદ ગુણ૦ ૪
જીવ તારે અવર તણી છે આશ વેશ ઘણોનેથોડીરાત

ક્ષણમાં થઇ જાશે પરભાતરે ગોવીંદ ગુણ૦ ૫
એવી વઈશ્નવ જનની રીતકરી લેશામળીઆશું પ્રીત
ભક્તમોહન કહે હરી ભજીનેતરે. ગોવીંદ ગુણ૦ ૬

૪૧

માતા જસોદા બોલાવે જમવા લાલને.
ચાલો લાડકડા લાગુ અલબેલા પાય.
રંગ રસીયા આવે રસીયો તે નહી,
પુંઠે દોડુ ત્યારે નટવર નાસી જાય ૧
હે કાના શીદને સંતાપો મંદીર કામ છે,
વાટ જોતી બેસી રહી વલવલતે મન,
શીખામણ આલુ તે શે નથી લાગતી,
સામળા શા માટે તમે ભરો નેત્રમાં નીર,
ત્હારા ઢંગરે ધુતારા કોઈ જાણશે,
તારે પરણ્યાની શી થાશે હરજી પેર,
તને કન્યા કોણ દેશે, વાંકે વાંકેડે,
ડાહાપણ મેલી રાડ તજી ચાલો ઘેર. ૩
હાવાં જો મારૂ તો મુજને સોગન છે,

તમે જીત્યા હું હારી જગદીશ,
હવે શું કરૂ લાયકવાયા નંદજી તાતને,
બાકી સાંખુ છુ મુને બહુ ચઢે છે રીસ. ૪
જયમત્યમ સમજાવીને લેઇચાલ્યાસુંદર સ્યામને
પ્રેમે આરોગાડ્યા પકવાનનોપરસાદ.
દાસ દયાના હરીયે દયા કરિ,
મોટા મુનીવર ધરે નીરંજન ધ્યાન,

૪૨

હઇયાના ફુટયા હરિ સઙે હેત ન કીધુ
લખ ચોરાશી કેરૂ લુગડું માથે માગી લીધુંરે હઇ ૧
પેટને અર્થે પાપ કરતાં પાછું ફરી નવ જોયું
ચાર દિવસના જીવતર સારૂં મન માયામાં મોહ્યુંરે ૨
જન્મ મરણદુઃખ ગર્ભવાસનુંતે નવ શકીયો ટાળીરે
માત પિતા જુવતી સંગે વિસારયા વનમાળીરે ૩
આળસ અજ્ઞાન અતીશે કામ બગાડ્યું તારૂંરે
દેવાનંદ કહે દેખ વિચારી માન કહ્યું તુ મારૂંરે

૪૩

આળસ તજને અભાગીઆ, ગોવીંદ ગુણ ગાતાં
રામે આપ્યા છે રાડલા, રૂડા લાગે ખાતાં આળસ ૨
સારૂ સારૂ કહી શાકને ભજ્ઞા સભડકા ભરીયા,
છઠીલાહઇડેટામ દેઉ તને હરીકેમવીસરિયા આળળ ?
અન્ન વસ્ત્રની આશથી ધાયો ફરે છે અંત્યા,
લખરે ચોરાશીમાંભટકવું તેની છેકાંઇચિંત્યાઆળસ૩
કૃષ્ન ભજન વિના કુતરિ થઇ લખવખ કરશો
ટુકડો કોઇ નાંખે નહીમારખાઇખાઇમરશોઆળસ ?
મોઠો દેહ મંજારનો કેઇ પેરેરે ધરશો;
છેડછેડ કહી સઉ હાંકશેમિયાંઉ કરીમરશોઆળસ ૫
છુટશો ઘેર ગોલા તણે ગરધવ નાંખી;
જે જેમ તે તેમ તાણુસેધણીનીબીક રાખી આળસ ૬
આજ સેવા કર સંતની હરી હૈડામાં આણી
નહિ તો પાડા થઇ પંથમાં ભરશો પાણી આળસ ૭
માટે હરી નાચી રીઝયો કર્મ કુડાંરે છુટો;
ઘોડારે થઇને ઘાસમાં પગ શાને રે કુટો આળસ ૮
કીર્તન કરો શ્રી કૃષ્નનુ મુકી બીજી રે વાણી
બકબક થઇને બોકડા ખાશો ખરસાડી આળસ ૯

ગરજીને ગાઓ ગોવિંદને વણુ કાઢીને ચાંટા
તો ઉંટ નહી અવતરો; ખાવાનેરે ચાંટા આળસ ૧૦
માનીતી માનવ દેહ વિશે હરીના મારગ ચાલો;
હસ્તિ થઇને મસ્તીઓમાથે નહી ધુળવાલોઆળસ૧૧
કૃષ્ણ વિસર્યા તે કોડશુ બહુ અવતાર ધરશો
વાંદર થઇ વરણાગીયા કાળે મુખેરે ફરશોઆળસ૧૨
હરિગુણ ગાતાં તુજને ટાઢ વાય સરીરે;
બગલા થઇ કેમ બેસસોતમે જળના તીરેઆળસ૧૩
ગુણલા ગાઓ ગોવિદના શું લાગો છો લોભે
ઘુડ થઇને ઘુવશો તમે ઘરનેરે મોભે આળસ ૧૪
કૃષ્ણ કથારસ અનુભવો કાને છો તમે શરૂવા
કોળ નોળ વણીયર તણા દેહછુટોને વરૂવાઆળસ ૧૫
પામી ઉત્તમ દેહને હરિ ચિત્તવા પણ મુકો;
નિત્યે ઘર ઘર માગશો તમો લુખો ને સુકોઆળસ૧૫
રીંછ રોઝને વાઘની છે નરતીરે કાયા;
તે છુટવા છબીલો ભજો ગમે મુકીને માયાઆળસ૧૭
ચેતિ શકો તો શેઠજી શું કહીએરે ઝાઝુ
હરિવિના જીવનું દુખડુ કહેતા હુ લાજુ આળસ ૧૮
માનવ દેહ મોંઘો જડયો કાંઇ સાધન સજીયે,

રામ કૃષ્ણુ સરવે તજી ભગવાનને ભજીએ આળસ ૧૯

૪૪

દીવેલતો ખુટયું રે કુશકા ખાંડતાં રે,
પ્રાણીયા તેં કીધું એવું રે કામ
આદર કરતાં રે આયુષ્ય વહી ગયુ રે
સુખમાં તો સમર્યા નહિ શ્રીરામ દીવેલતો ૧
મનુષ્ય જનમરે મહા મણિ જડયો,
ભજવાને સત્ય શ્રી સારગપાણુ.
વહોરતને વહોરીરે કાચ કથીરનીરે,
કહાવે વળી સઉમાં ચતુર સુજાણુ દીવેલતાં ૨
જયાં લગી વહેતોરે ગાતર ગાંઠડી રે.
ત્યાલગી સહુકો કરતુ હેત;
દોહલી વેળા નારે સંગી એકરાંમ છે રે
ચીતરમાં ચેતી શકાય તો ચેત દીવેલતો ૩
ઉચીને કોટરે ભાઈ શું દોડતોરે,
આગળતો આવે છે મહા આણું
રામકૃષ્ણુ પ્રભુરે સાચા સેવજોરે
તે પ્રભુ રાખશે તુજને સર્ણ દીવેલ ૪

૪૫

સામન સાંભળરે, સંગી તારા ચાલીયારે,
જે વળી આવતા તારે સાથ;
ઇંદ્રીયો સઘળીરે શીથળ વિથળ થઇરે,
લાકડી તો ઝાલી છે વળી હાથ. ૧

ઉદરને કાજેરે પરને આંગણેરે,
ઉભો વળી સાંજ ને પરભાત,
ધંધો ને કરતાંરે ધોળાં આવીયાંરે,
નવ લહી કાળ કેરી જે વાત
આ ભવમાં આવીરે ભલપણુ શું કરયુરે,
ભારે મારી જનેતા નવ માસ.
રામ નામ લેતાંરે રસના આળસીરે;
કીધી તેતો વીષીયા કેરી આશ. ૩
બુદ્ધિ બળ સાથેરે બંધનમાં પડયોરે,
જઇ ભીડી બાવળીયાસુ બાથ.
રામ કૃષ્ણ પ્રભુરે સાચા સેવજોરે,
વાલો મારો નર નવારણનાથ. ૩

૪૬

હરિ ભજન વિના, દુખદરિયા સંસારનો પારન આવે;
જડબુદ્ધિ જીવ સંતવિના સુધમારગ કોણ બતાવે. ટેક
તેં અનેકવાર અવતાર ધર્યા, બહુ કર્મતણા કોઠારભર્યા;
અઘ ઓઘ તણા અંબાર કર્યા. હરિ. ૧
ફર્યો ચાર ખાણ લખચોરાશી, થયો જળચર
સ્થળચર ગર્ભવાશી;
માયા બંધનથી ન શકયો નાશી. ૨
તું ઝાડપાડ જડરૂપ થયો, તેં શીતવરષા બહુતાપસહ્યા;
તારાં કષ્ટ કેણે નવ જાય કહ્યાં. ૩
કહે પ્રીતમ ચેતી લ્યો પ્રાણી, દુઃખ જન્મ મરણ
એવું જાણી;
તું શું બેઠો આળસ આણી. ૪

૪૭

હરિ ભજન થકી, છોટા હોય તે સૌથી મોટા થાય;
તન તાપ ટળે, જન્મ મરણનાં સંકટ સરવેજાય. ટેક.
જુઓ એકલસંગી હરણીના, એવા વ્યાસમુની
વણ પરણીના;

કહો સુત પુરાણી કુળ પરણીના. હરિ. ૧
જુઓ શુકજીકેરૂં મુળ શોધી, જાતેપક્ષી સુરીએ લોધી
થયા આપે ઇશ્વર અકરોધી. હરિ. ૨
જુઓ પાંડવની મેડકી માતા, એવા વશિષ્ટ વિસ્વે
વિખ્યાતા;
એવા ચતુર નર પંકજ જાતા. હરિ. ૩
જુઓ વાલ્મિકજીની વાતખરી, જેણે દુભંજશાળામાં
દેહ ધરી;
જેણે સો કોટી રામાયણ કરી. હરિ. ૪
જુઓ દાસી સુતશું હીણપણું, એનું પુન્ય પવિત્ર
ચરિત્ર ઘણું;
થયા નારદ મન ગોવિંદ તણું. હરિ. ૫
જેમ મધ્યમ જળ ગંગામાં ભળે, તેતો ગંગા સરખું
થઇને ફળે;
જેમ પારસ પરશે લોહ ટળે. હરિ. ૬
જાત ભાતતોનવ જાણી, હરિભજે એ હરિસરખો પ્રાણી;
કહે પ્રીતમ ઓળખો એ ધણી. હરિ. ૭

૪૮

દેહ મનુષ્ય ધરી, હરિ ના જાણ્યા તેણે સરવસ ખોયું;
મારા વાલાજી, મહાંમણિમુકી પથ્થર ચીત પોયું.ટેક.
જેણે અમ્રત ઢોળીને વીખ પીધું, તેણે કુડું કરમ હાથે કીધું;
તેણે મિથ્થા માત દુખ દીધું   દેહ મનુષ્ય ધરી. ૧
જેણે જાળવીયો જઠરા માંહી,તેને સંભારે સુપને નાહી;
લંપટને લાજ લગાર નહીં.   દેહ. ૨
જેણેજગતપતિનેનવ જોયો,તજીકલ્પવૃક્ષબાવળ બોયો;
જેણે ઉત્તમ જન્મ એળે ખોયો.   ૩
જેને કૃતઘ્ની સરખો કહાયે,તેની સંગેતે સરખા થઇયે;
કહે પ્રીતમ તેથી દુર રહીયે.   દેહ. ૪

૪૯

હરીભજન થકી,છોટા હોયતે મોટા સઉથીથાય.રાગ.
મન માને નહીં, સો ફેરા સમજાવું તોયે શું થાય;
મન કઠણકઠોર ચંચળચિત્ત ચપળચિત્તચોદશજાય. ટેક
મન ભુતતણી પેઠે ભમતું,મન માયામાં રહેછે રમતું;

તુને હરિ ભજવાનું નથી ગમતું. મન૦ ૧
જમકિંકરનો ભય જાણે, તો મિથ્યા સુખશિદ માણે;
ગયો અવસર ઉરમાં નવ આણે. મન૦ ૨
મળ્યો મનુષ દેહ તેમાં નહીં મણા, તું તો ગાને ગુણ ગોવિંદ તણા;
અઘ ઓઘ તણા અંબાર ભરયા. મન૦ ૩
મગદળના માથે માર પડે, તોયે ફરીફરી તે દવાર અડે;
ફળ દેખી મરકટ ઝાડ ચહડે. મન૦ ૪
કહે પ્રીતમ ચેતીલેપ્રાણી, શું સુતો સોડય ચણીતાણી;
તારે માથે મરણનો ભય જાણી મન

પાણીનો ખેલ બનાવ્યોરે, એનીતો કહીયે અકકલચણી
સહુથી રમનારોરે, શોભા તો એના નામ તણી ટેક
એ પાણીથી થયાં નરનારીને એ પાણીથી બ્રહ્માંડ,
પાણીનું બન્યુ મોતીરે, પાણીની બની હીરાકણી ૧
પાણીની અમુલ્ય કાય બનાવી, હાડ ચામ લોહી માંસ
પાણીનાંરે પશુપંખી બનાવ્યાં પહાડ પથરને ઘાસ

પાણીના હાથી ઘોડારે, પાણીનિ શાલ પામરી બનીર
પાણીનારે પચરંગ બનાવ્યા અઢાર ભાતનાંરે અન્ન
હુથી ન્યારોમારો શાઇ બીરાજે તેને દેખીને થયોછુ દંગ
સંગ કીધો તેનોરે; સતા તો આ માની ગણી. ૩
અક્ષરાતી અક્ષર બહુ નીપાવ્યા નેઅક્ષરથી નરનાર
ઓંકારથી ત્રણ ગુણ નીપજાવ્યા,એઅઠાવીસ નીરધા ર
ઓગણેત્રીશમામહા વીષ્ણુરે,ત્રીશમાં બાપુ ગાયભણી૪

૫૧

નામ જેણે જાણ્યુરે તે તો વેદ ચારે વેદ ભણ્યો
ભેદ જેણે જાણ્યોરે તેતો ખરો તરત બણ્યો. ટેક
ગળતરીશ આભ્રણ અંગે ધરી નારી,
નાક વીનાનો શો શણગાર,
કવીએ જો આપનું આપ ન જાણ્યું,
તે કેમ કરી ઉતરે પાર,
સાર ક્યાં મળશેરે ભણ્યો ખરો પણ ન ગણ્યો ૧
વાંઝણી નારીને સુપનું આવ્યું છે,
પુત્ર નથીરે એની પાસ;

એમ ભજન દેખા દેખી કરે છે,
તેનિ કેમ પુરી થશે આશ.
કેને બાપ કહેશેરે વેશ્યાએ જે પુત્ર જણશેરે, ૨
નામ ગુણનેરૂપને નાશ, વળી ચોથુ પદ અવીનાશ,
એચોથા પદનો જેભેદ જાણે તેને કહીએ હરિતણો દાસ
ના કરી કર્મનોરે સંશે એક પળમાં હણ્યો ૩
ગરીબી રાખી તમે ગુરૂને સાહો કરો શબ્દનો તોલ
આપણ થકી જો અદકો મળેતો તેનો ધારણ કરજોબોલ
ગુરૂને સંગ બાપુરે અનામીં નામ પોતાનો બન્યો. ૪

૫૨

ટીટોડી કહે તજિયે રે ભુમી ઉપર ભાર થશે
અઢાર અક્ષોહણી રે દળ અટવાઇ જશે ટેક
ભુતિજી જઇ વ્યોમે વસિયે પણ ભવિષ્યે ન ભુલે
કૃષ્ણે કરયું તે કોઇથી ન મટે શું ડહાપણમાં ડુલે
હજુર હુકમથી રે હોનારૂં તે સેજે હશે ટીટોડી
રામ પ્રગટીને રાવણ રોળ્યો ને પાણીમાં બાંધી પાળ
સોનાની લંકાક્ષણમાંલુટાવીનેવિભિષણકર્યોરે ભુપાળ

વીશે ભુજ વાઢયા રે છેદયાં મસ્તક દશે ટીટાડી ૨
પ્રલ્હાદજીની પ્રતિજ્ઞા પાળી હિરણ્યાકસ્યપુ હણ્યો
નરસિંહ રૂપ ધર્યું મારે નાથે બ્રહ્માના વરને ગણ્યો
હરિથી સર્વે હેઠું રે ઉગરે નહી ઉપાયકરોટીટાડી ૩
ગજઘટ નાંખીનેઇંડાં ઉગાર્યાંપક્ષીની કીધી પ્રતિપાળ
ભાળ મને લાધિ રે હરિ હરીજનમાં વસે ટીટાડી ૪

૫૬

કપોતનિ કહે છે રે કંથ મા'રૂ કહ્યું કરો,
સીંચાણીનો ભે છે રે પરધીએ બાણુ ધર્યાં ટેક
અહીંથી ઉડી જઇ અળગાંરહિયેઆદેશાતજી પરદેશ
મરમવચન પીયુમારાંરે માનોલાજનહીઆવેલવલેશ;
પ્રમાદને મેલો રે રાંક થેણુ દુધે વરો કપોતની ૧
કપોત કંથ કહે કાયર કામની હોનાર છે તે હોશે
શત્રુનુ સાલ તે શેજમાં ટળશે કરયુ કર્તાનુ થશે
હરદે હરિ રાખો રે મુખે કૃષ્ણ કૃષ્ણઉચરો કપોતના
અહિ ડસ્યો પારધીને પાયે ડગ્યો બાણુ તે વાર
સીચાણાનું છેદીયું શિર કૃષ્ણ કરાણી કરતાર;

૫૧

ભાવે ગુણ ભાખોરે ભવજળ તારો તારો કપોતની ૩
તન તરૂવર પ્રાણ પંખીડો પ્રવૃત્તિ નિવૃત્ત બે નાર
અહંકાર આહને જરાપારધિકરોધસીંચાણો નિરધાર
મુકુંદ મનમાથી રે પ્રભુ નવ રાખો પરો કપોતની ૪

૫૪

માથે કોપી રહયો છે કાળરે ઉંઘ તને કેમ આવે
પાણી પહેલી બાંધી લેને પાળરે ઉંઘ તને કેમઆવે ૧
નથી એકે ઘડીનો નીરધારરે ઉંઘ તને કેમ આવે
આતો સુપના જેવો સંસારરે ઉંઘ તને કેમ આવે ૨
અલ્યા એળે ખોયો અવતારરે ઉંઘ તને કેમ આવે
તારા માથે ભમે છે જમનો મારરેઉંઘ તનેકેમઆવે ૩
તારા મનનું ધારયું થશે ધુળરે ઉંઘ તને કેમ આવે
ચાર તોલાં છેમણમાં ભુલરે ઉંઘ તને કેમ આવે ૪
ફરી આવ્યો છે ગર્ભમાં કોલરે ઉંઘ તને કેમ આવે
થોલા આવેલું થાય છેકથોલરે ઉંઘ તને કેમ આવે ૫
જોતાં જોતા આયુષ ખુટિ જાયરે ઉંઘ તને કેમ આવે
તારા ડાપણમાં લાગી લાયરે ઉંઘ તને કેમ આવે ૬

કાંઠે આવેલું બુડસે ઝાઝરે ઉંઘ તને કેમ આવે
તારે કાજે કહુ છે રૂષિરાજરે ઉંઘ તને કેમ આવે ૭

૫૫

આભડશેટમાં બુડયું બધુ અંગ. સારૂ થાય શી રીતે,
નથી નાહાતો ગોદાવરી કે સંગરે. ૧
દેવ મંદીરમાં નથી કરયા દીપરે.
નથી કરતો તુ ટેલયાની ટીપરે. ૨
નથી ચપટી કરાવ્યાનો ચાલરે
ખાવા તાકે મફતના માલરે ૩
દેવ દરશનનું નિત્ય નથી નેમરે
આખી પૃથવીનાં હારી લીધાં વેમરે. ૪
નથી વાપરતો દેવની દસુ ધરે.
નથી વાવરતો વીપ્રની વીસુધરે, ૫
નથી દીધાં તીરથમાં દાનરે.
નથી આપ્યાં અતીથી ને માનરે. ૬
નથી કરતો તું ખળાની ખેરાતરે,
રૂષિરાજની ન રાખી રૂદે વાતરે ૭

૫૬

જીવલડા આજ કે કાલે જાવું
ઉડી જાશે રાખ થઇ તન અહાવું જીવલડા ટેક૦
પડયાં જાળે પંખી તેતો પકડાશે
કમળ ખીલ્યાં તેતો ખચીત કરમાશે
જનમીયા તેતો જરૂર મરી જાસે ૧
ગયાજોને ગાદીપતિ ખાઇ ગોથાં
પડયાં મુકી ચાલ્યાં પંડિત પોથાં
થયાં પછે થોડે થોડે સડી થોથાં ૨
ખંમાખમા કહેવાતાં પડતાં આખડતાં
ચતુરંગી જેની પુઠે દળ ચઢતાં
જુઓ એના નામ હવે નથી જડતાં ૩
ગુણીજન જેની આગળ નીત ગાતા
વળી દેશમાં વખાણાતા
તે તો ગયાં કાળના પુરે તણાતાં ૪
નવાનવા પોશાક પહેરી નીકળતા
મહોટા મોહોટા મહિપાતને જઇ મળતા
બહુ એહેવા મળ્યા મશાણમાં બળતા ૫

ફુલાં કાને લટકાવી ફાંકડા ફરતા
ધમ ધમ કરતાં ધરતી ઉપર પગ ધરતા
દીઠા એતો નજરે ઠાઠડીયોમાં ઠરતા. ૬
જેને ઘેર ગડગડ ત્રંબાળુ ગાજે,
વળી વાજા છત્રીસ વેગમાં વાજે,
રાજા એવા જલતા જોયા રૂષીરાજે. ૭

૫૭

રે મનડા માન્ય સાચું છે મરણું,
ખીલ્યાં પાંહડાં એને નહી મટે ખરણું,
પડતા ચહેમાં કઇંક કો વરસ પચીસે,
વળી કેટલાકતો વહી ગયા વીશે;
ત્રીયા મેલી ટળવળતી કોઇયે ત્રીશેરે,
ખુટે કાળે કઇક અગાશીથી ખશીયા,
રહયા ખપી પરદેશમાં કંઇક રસીયા,
દિઠા કંઇક દેહોત વીષધર ડસિયારે ૨.
બાળાવયમાં શોધી લીધાં કંઇક બળીયે
ફરયાં જાણે વાંહર ચોળાનિ ફળિયે

કાઢી નાખ્યા કઈકના વંશ કોગળીએ ૩
ભળી ગયા ભોમી વિશે કંઇક ભોગી
ઉડી ગયા કંઇક તારી આગે ઉઘોગી
જતા રહ્યા જાણ દિંગબર જોગીરે ૪
નીચુ કરી કાંધ ન કોઇને નમતા
મહા અભીમાન અને અતિ મમતા
ભાળ્યા એના સમસાને કાગડા ભમતારે ૫
લખેશરી કરોડપતી કંઇક લોકો
હતો જેના હાથમાં હેમનો હોકો
પડી ગઇ એહેવાની ઓચંતી પોકારો ૬
સહી નોય સુપનાની દોલત સાચી
કાયા માયા એજ રીતે જાણો કાચી
રખે રૂષીરાજ કહે જાઓ રાચીરે ૭

શુદામાને બતાવેલી અકલ લીલા.

એકવખતવિઠુલવર ચાલ્યા ભાવભક્ત ઉપર લાવ્યા
બાળ સનેહી સદામાને મળવા માધવજી આવ્યા ૧
સુદામાપુરીમાં પ્રભુ પધાર્યા નરનારીને હેત વાધ્યું
પવિત્ર પતિન સુદામાની હરજીને આશન આપ્યું ૨
સુદામા કહેછે નારીને ચડાવ્ય ચુલે તપેલી
રીદ્ધ સીદ્ધને નવે નીદ્ધ તે આ હરીએમને આપેલી; ૩
મુષ્ટી તાંદુલ લઇ માધવે મને ઘણો ગ્રહસ્થ હર્યો
દળદર હતુ દાણા ન મળતા તે દુખનો દીવસ કર્યો ૪
રામા રસોઇ કરવા બેઠી શાક પાક સામગ્રી ઘણી
રોટલીની શેર કણેક બાંધિ તેમાંથી અદશેર વણી ૫
ત્યારે સુદામા કહે શામને શીદ ભુખ્યા બેશીરહિએ
રસોઇ તૈયાર થવા આવીનદીએ નાહાવાને જઇએ ૬
એટલે ઉઠયા શામ સુદામા એક એકના કર ઝાલ્યા
સ્વચ્છધોએલા વસ્ત્રજલીધાંવાતોકરતા બેઉચાલ્યા ૭
સુદામા કહે સુણો શામજી હું બ્રાહ્મણપર હેત લાવો
લોક વાત કરેછે માટે અકળ લીલા મુને બતાવો ૮

એ અકળ લીલા જોવાને મોહન હું મરૂ મથી
શામ કહે અકલ લીલા જોવામાં કાંઇ શાર નથી
સુદામા કહે મારે જોવી એમ કરતાં નદીએ આવ્યા
અકળ લીલાકુરજીવનજીદેખાડવાદીલભાવલાવ્યા૧૦
શામ કહે સુણો સુદામા મન તાણો મુમત મેલો
આ પારથી ડુબકિ મારોતે પેલેપારકોણજાયપેહેલે૧૧
એમ કહી મુમતે ચડીયા પડીયા નદીના નીરમાં
ત્રૈણ લોકોનો નાથજત્યાંથી જઇઉભોસામાતીરમાં૧૨
અકળ લીલા નથી ઓછી નઉત્તમ નટવર નાગરમાં
હરજીએ હડસેલી મેલ્યા સુદામાને સાગરમાં ૧૩
બે ઘટીકાએ બહાર નીકળ્યા પસ્તાવો મનમાં કરતાં
કયાં ગયું ઘરને કયાંછેવનશાંમઆંખેઆંસુડાભરતાં૧૪
ભારે જળજોઇ ભડકી ઉડયા ભજવા માંડયાદીનબંધુ
નદી મારી કયાંનાશીગઇકયાંથીઆવ્યોઆસીંધુ ૧૫
આજળથીનહીજાઉજીવતોકહીજુગદીશનું ધ્યાનધરી
દામોદરને દયા ઉપની સાગર વચ્ચે ગામ કર્યું
તેમાં મલેચ મનુષ્ય વસાવ્યાં અવળી રીતી તે ચાલે
બ્રાહ્મણ શુદ્ર સરવે સરખા એકએકને કન્યા આલે૧૭
તેવાં ગામમાં ગયા સુદામા નગરશેઠ સામા મળ્યા

બ્રાહ્મણ તમે ભલે પધાર્યા કહીને સાથે લેઇ વળ્યા ૧૮
વીપ્ર કહે સુદામાપુરી કહો શેઠ કેટલે હશે
શેઠ કહે સુદામાપુરી જાતાં વિશ વરસ થશે ૧૯
વીસ દિનથી વાહાણ ગયાંછે તે જઇને પાછાં આવશે
પછી તમને ઘેર પહોચાડે સાઠ વર્ષે જવું ફાવસે ૨૦
સુણી સુદામા સંતાપ કરતા કોને ઘેર જઇને રહીશું
પેટ પાપીપુણવાલાગસેકયાંજઇને અનાજખઇશું ૨૧
શેઠ કહે સંતાપ ન કરશો સૌ તમારૂં કષ્ટ કાપુ
ખાવા પીવા ઓઢવા પેહેરવા રેહેવાનેમંદીર આપુ૨૨
મારે પેટછે પવીત્ર પુત્રી તે દેઉ તમને કન્યા
સુદામાકહે લેઉ સુદ્રની થાય અતીઅધરમઅન્યા ૨૩
ત્યારે શેઠ કહે આ ગામમાં બ્રાહ્મણ શુદ્ર સહુ સરખા
સઘળે એહું અનમળવાનું ભુખેકયાંમારશોવળખાં૨૪
એટલે સુદામાં અકળાયા ગામ લોક ગરદન ઘાલે
સાઠે વરશે ઘેર જવાનું અન ઉદક વણ કેમચાલે૨૫
અન ખાઇશું ને વટલાઇશું પરણ્યામાં ચીત્ત પેઠુ છે
નાત રહી સુદામાપુરમાં ત્યાં જાણવા કોણ બેઠુછે ૨૬
એવું સમજી કન્યા પરણ્યા જુદુ ઘરબાર લઇ રહ્યા
પત્ની રાંધે પોતે જમે બન્ને ભેગા ભ્રષ્ટ થયા ૨૭

સુદામાએ સંસાર માંડયો નારીને પંચ પુત્ર થયા
પાડોસમાંએકઅબળામુઇતીતેસારૂ સમશાન ગયા૨૮
ઘણુંક માણુસ ગયુ મશાણે, મડદુ છોડીને જુએ;
જે નારી મુઇ તેનો નાથજી, આંખે આંસુથી રૂએ૨૯
કાષ્ટ લાવી ચીતા ખડકી ચીંત્યામાં બહુ જીવ પેઠો
નારીનુ મુસ્તક ખોળામાં લેઇને પીઉબળવાબેઠો ૩૦
સુદામા જોઇ વીસ્મય પામ્યા બળનારો મુરખ જેવો
સુંદરી સાથે પુરૂષ મરે આ અનરથ અત્રળો કેવો ૩?
તે સુણીને સહુ જન બોલ્યા સુદામા તું છે મતિયો
ગામ ચાલછે નારી પુઠે સ્વામી હોયતે થાય સતીયો૩૨
સુદામા કહે ચાલજ ખોટો તેને તમે માન્યો ખરો,
કોઇ પુરૂષ બળે નહી તેને કહો ભાઇ તમે શું કરો ૩૩
લોક કહે ન તોડીએ ધારો બાંધિને સાથે લઇએ
સારી રીતે બળે નહી તો પરાણે બાળા દઇએ ૩૪
સુદામા કહે અરે શામજી સરવે લુચ્ચા લોક નડશે
મારી પત્નીનો પંડપડે તો મારે પણુબળવું પડશે ૩૫
એવો એવો સંતાપ કરતા ભજતા શ્રી અંતરજામી
હરી લીલાથી સુદામાનિ પત્ની પણ મરણ પામી ૩૬
સુદામાએ શબ દીઠુને પોક મેલી રડવા બેઠા

જાણ્યુ જોડે મને બાળશે કોઠીયો વચ્ચે જઈ પેઠા ૩૭
નગ્ર તણા ત્યાં લોકો આવ્યા મડદુ ઉપાડયુ હાથે
સુદામાને શોધી કાઢયો બળવા સારૂ લયો સાથે ૩૮
સુણિ સુદામા થરથર ધ્રુજયા ખુણે રહી આંખ્યો ચોળે
લોક લાંઠીઆ લેઇ લાકડીઓ કોઠી કબાળા ખોળે ૩૯
ખુણામાથી ખોળી કહાડયા, ખેંચીને બારણે લાવ્યા
હાથ ઝાલી હઠવા ના દીધા તેડીને મશાણ આવ્યા ૪૦
ચીતા ખડકી સહુ લોક બોલ્યા બાકી નહિ રહે વિત્યામાં
પેહલેથી સુદામા સમજી બીરાજો આ ચીતામાં ૪૧
સુણિ સુદામા કરે સોસના અગનીના ભડકા થાશે
ફોલ્લા ઉઠશે પાણી છુટશે; દુખ પામીને જીવ જાશે ૪૨
અગનિ નખમાય ને જીવ જાય, બળ્યું બળવુ નારીસંગે
ત કરતાં પડુ દરીયામાં વેદના વ્યાપે નહીં અંગે ૪૩
એવુ મન વીચારી બોલ્યા, બળવાને તૈયાર થઉછુ
ઉભા રહો ભાઇ મેલો મને, એકવાર નાહાવાજાઉછુ ૪૪
એમ કહિને છેતરી ચાલ્યા, જળમાં જંપાપાત કીધો
સ્નેહી સુદામાને શામળાએ નદિમાં ખેંચી લીધો. ૪૫
સુદામાએ ડોકુ કાહાડયુ એટલે હસ્યા વનમાળી
પ્રભુ કહે તમે છો પાછળ. હુ આગળછુ લયો તાળી ૪૬

સુદામા કહે શેનિ તાળી ઘણાંક વરસ વહિ ગયાં;
સાચુ કહેજો સમઝે મારાકયારના અહીઉભારહ્યા ૪૭
કૃષ્ણ કહે કે હમણાં આવ્યા નારી રાંધિ રહિ હશે.
વીઠલ કહે વસ્ત્રજ પેહેરા રસોઇ શીતળ થઇ જશે ૪૮
સુદામા કહે શું બોલોછો રસોઈ શેની શીતળ થઇ
પ્રભુ મશ્કરી કરવાની તે ટેવ તમારી ગઇ નહી ૪૯
તે કરતાં તમારૂ બોલ્યું સત્ય હોય તો વાત કહુ
એ વારતા કોને નવ કહેશો. કહો તોહાંસી કરેસહુ ૫૦
માહારાજ તમ સાથે સરત કરી પાણીમાં હું પડયો
કીનારો કેમે આવ્યો નહી શાગર જળમાં નીકળીયો ૫૧
ત્યાં સોહામણુ નગ્ર નીરખ્યું બ્રષ્ટ છઈ સૌ પ્રાણી
ઉંચ નીચને ભેગુ ભોજન અનીતિદુઃખની આણીપર
ત્યાં હુ ગયો વિવા થયો શદ્રજનના ઘરમા પેહા
ખાનપાન સહુ શશરે પુરયુ તેની પુત્રી વરી બેઠા ૫૩
ચોખા રહેવા મન ધર્યું પણ અનઉદકવણ ટવળાયો
જે નીચ જાતી પરણ્યો તેનુ રાંધી જમી વટલાયો ૫૪
વટલીને ઘરસંસાર માંડયો પાંચ પુત્ર તેનેજ થયા
તે વાતને બહુ દીવસ વીત્યા તેવારના શુ ઉભા રહ્યા ૫૫
સુણિને સામળીઓ બોલ્યા ભાશણ તમારૂ ભાવ્યુ

શો સીંધુ શાં સુંદરી છેયાં શું તમને સ્વપ્નુ આવ્યુ ૫૬
જાગૃતછો નેલવરી માંડી ન બોલશો દુખસે ડાચુ
સુદામા કહે સોગન તમારાનહી સ્વપનુ એ છેસાચુ૫૭
શામ કહે સાચુ હોયે તો સંગ તમારો પર હરીયે.
બ્રાહ્મણ જાતી ભ્રષ્ટ થયા તેની તો સોબત કેમકરીયે૫૮
વીઠલ વદે કહુ વીશ્વમાં ચાડી કરવા ચોરે ચઢુ
સુદામા કહે વાત ન કરસો, પ્રભુ તમને પાયે પડુ ૫૯
તવ સામ કહે ચાલો સંચરીયે તમારી નારી પાસે
મ્હારૂ કે તમારૂ સાચુ સઘળુ તે ત્યાં જણાશે ૬૦
લવરી માંડી ભાંગ પીધેલી કહીને કૃષ્ણે કર ઝાલ્યા
ગાંડામાં ગણી કહાડીને સાથે લઇ મોહેલે ચાલ્યા ૬૧
ઘરમાં સ્નેહી સાથે પેઠયા અકલ લીલા બહુ પાકી,
રામાની રસોઇ જોઇતો નજ્ઞટાંકની રોટલી બાકી ૬૨
તેવુ જોઇને ઝાંખા થયા સુદામા પડીયા વીલા
શામ કહે તમે સંશાર માંડયો તે સઘળી મારા લીલા૬૩
સુદામા કહે અકળ લીલા શું વખાણું મુખ થકી
ત્રીકમજી તમારી લીલા, સંપને પણ જોરી નથી ૬૪
સુદામાજી બન્યા બાવરા ભકત જનને મન ભાવે,
વ્યાસ વલ્લભ વાણી વદેછે, કૃષ્ણ કળામાં જેમ આવે ૬૫

ધ્રુવાખ્યાન.

કવિ.

શ્રી ગુરૂ ગોવિંદને વરણવું પ્રેમ શું લાગુ પાય
આરાધું અવિનાશ એવા આનિરજન રાય જે. ૧
આદી નિરંજન અકળ સ્વરૂપ રામે લાધા રમવારૂપ
સૃષ્ટિ નીપાવા થઇ મનશાય સુભટ પોઢયાજળ માંય
હરી જળમાં પોઢયા સહી શેષ, નાગ ઉપર તે જાય
નારાયણની નાભીકમળથી, બ્રહ્મા પ્રગટ થાયે;
બ્રહ્માના સ્વાયંભુ તન તેના પાંચે પુત્ર પાવન
ત્રણ કન્યા બે પુત્ર વીખ્યાત;
પ્રાયવરતપ ઉત્તાનપાદ જે. ૩
ઇત્તનપાદ નર નીપન્યો રાજા રૂપે નિધાન
રાજાને બે સુંદરી તેનાં સુરતી સુમતી નામ
સુરતી ઉપર નહીરે માન તેના ધ્રુવજી એક સંતાન

સુમતિ ઉપર છે ઘણું હેત તેનો કુંવર ઉત્તમએક ૪
ઉત્તમ ઊછંગ બેસાર્યા રાયે સભામાંહી એકવાર
પુત્ર લડાવે પ્રેમશું રાણી હઇડે હરખ અપાર
હરખ ન માયે હઇડા માંય ધ્રુવજીરમતાંઆવ્યાત્યાંય
ઉછંગબેસવા કીધાંમન અપરમાં કહેકઠણવચન. ૫

સુમતી

અપરમા એમ બોલી ભુંડા એ સુખ તુજને કયાથી
અભાગણીના પેટ તણા તુ જાત અકરમી ઇહાથી
ઇહાંથી જઇ વનમાં તપ માંડ હરી ભજીને કાયાછાંડ
ફરી જન્મ લે મારેશરીરતોતનેરાજઅપાવીશવીર ૬
વચનો વીનતાનાં સાંભળી ઉતર્યા મહોના રંગ
સભા તે સઘળી દેખતાં ધ્રુવજી થયા મનભંગ
મનભંગથઇનાંખ્યો નીવાસરોતો આવ્યો માની પાસ
માયે ચાંપ્યા રૂદીયા સાથ
કહો, કુંવર કોણે દુભાવ્યા આજ જે. ૭

ધ્રુવ

આજ સભામાં માવડી બેઠા ઉત્તમરાયને ખોળે
ઉછંગ બેસવા હું ગયો ત્યારે અપરમા એમ બોલે

અપરકહેઅભાગણીકેરા સુખવાંછો તોવનજાઓ વેલા
ફરી જન્મ લે મારે શરીર તો તને.
રાજ અપાવીશ વીર ૭

સુરતી

વળતી માતા ઉચરે કુવર હઇડે ન ધરિએ દુઃખ
પુરણ પુન્ય કીધાં હસે ત્યારે તે ભોગવે છે સુખ
સુખઆપણનેકયાંથીવાલાનીયમધર્મ કર્મનથી પાળ્યા
નથી સંતોષ્યા જોગી જતી તપ,
તીરથ વ્રત કીધાં નથી ૯
નથી સંતોષ્યા સાધુને નથી આપ્યાં વિપ્રને દાન
ઓછા કરમ જ્યાં આપણાં ત્યારે કયાંથી રાયનામાન
માન ભોગવે ઉત્તમનીત્યરેત્તવીનાકયમપામીએ વીત
જો કહો ઇંદ્રાસનનો ખપ તો, કુંવરજઇમાંડો તપ ૧૦
તપ માંડયું બ્રહ્માજીએ ત્યારે પ્રગટેયા નારદ મુન્ય
મુનીએમાંડયો મોટો જાગૃત પતીરથવ્રત થયા સુભાગ
જો કરીએશ્રીહરીપ્રસન્નતો અભાગીયાંટળીએતન ૧૧

ફેરવ

તને અભાગણુ હું ટાળું મા છુરે તમારો તન

વનમાંજાઊં વેગે કરિને સુખ સંભરૂ નહિ અન્ય
સુખ સંભારે સાલે જેહ વાંધ્યંભરે પરડીયો દેહ
હરી મળે તો તાપ ઓલાય,
નહીતર પ્રાણ તજુરે માય ૧૨.

સુરતી

માતાને આસુ આવ્યાંને અંતર ઉપજી દાઝ;
રાજાએ મને પરહરી કુંવર તુયે કરે છે તાજય
તુજવીના હું રહીશ કેમ ટોળાં વછુટી મ્રગલી જેમ
જળ વાના જેવી માંછલીમારાપ્રાણજશેટળવળી ૧૩

કરૂવ

ટળવળ મારે માવડી તુ હવે દુઃખનો આવ્યો અંત
બીજ રોપાપીશ સુપનું તેને ફળ લાગશે અનંત
અનંત કરૂણા કરસે હરી આપણી આસાપુરશેખરી
એ છે અનાથનોરે નાથ તેનેભજવાજાઊંરે માત ૧૩

સુરતી

વળી માતા એમ ઉચરે કુંવર પાંચ વરસનો તન
બીજુ બાળક એકે નથી કેમ હું વાળુ મન

કેમ મોકલું વનની વાટે કહેતાં મારાં હૈડાં ફાટે
આંખનીઆગળરહોનેબાળઘેરબેઠાભજીયેગોપાળ ૧૫

દૃવ

ઘેર ગોવાળ ન પ્રામીરે મનમાં મોહ ઉપજે માય
ખાતાં પીતાં પહેરતા માતા કેમ દમારો કાય
કાયા દમતાં સરશે કાજ તપ કરતાં મળશે મહારાજ
વનમાંજઇવહેલો આવીશ માતાદોમુજનેઆશીષ૧૬

શુરતી

આશિશ દે છે માવડી શુતને હજયો કુશળ કલ્યાણ
મસ્તકે રક્ષા માવની કંઠે કૃષ્ણની રક્ષા જાણ
કંઠે કરજો કૃષ્ણ ઉરનિ આગળ નારીકણ
કટીકેશવપુરૂષોતમપાયએથી આશીશ દેછે માય ૧૭
માને આંશુ આવીયા ત્યારે થંભીને રાખ્યાં નીર
મારી જીભે કેમ કહુ વળી વનમાં વીચરો વીર
વીરવચનકોનાંનવધરશો તપ કરતાં માયા નવકરસો
તપથી તમને મળસે હરી વીરાવેગે પધારજો ફસી૧૮

કવી

ફેરા ફરીયો માતાનેરે ફરીને લાગ્યો ચર્ણ
આજ્ઞા માગીને સાંચર્યો વંદીને શુકન

શુકન મળી સવત્સી ગાય શુવાસણી બેડુ ભરી જાય
વર કન્યા પરણીને મળ્યાવેદભણુતાંવિપ્રજમળ્યા ૧૯
મળ્યા શુકન સઉહરખનાધરૂવજીનીકળ્યાનગરબહાર
આગળ જાતાં ધ્રૂવજીને રે મળીયા બ્રહ્મ કુમાર
બ્રહ્મકુવરભગવાનનેચહાતાહરીગુણ ગાતાવેણશુવાતા
કરજોડી કહે છે ભુપતન ક્ષમા કરો તમેનારદમુન્યર૨૦

નારદ

કહે શીદ જાઓછો શુ છે તમારૂ કામ
કોણ તમારા માત પીતાને શું છે તમારૂ નામ

ધ્રૂવ

મારૂ નામ છે ધ્રૂવ નીરધાર મારા પીતાને બે છે નાર
રાવ રાણા બેઠા શારંગ ઉત્તમને તડયો ઉછંગ ૨૧
ઉછંગ બેસવા હું ગયો મારી ખાંત હઇયાની ખોલી
કૃછિએ મુજને દેખીને અપરમા એમ બોલી
અપર કહે અભાગણી કેરા જો શુખ,
વાંછો તો વન જાઓ વહેલા.
ફરી જન્મ લેમારેપેટતોતને રાજ અપાવીશ નેટ૨૨
નેટ નારદ કેમ ભોગવુ એનુ આપ્યુંધન

શભા સઘળી દેખતા મને કીધાં કઠણુ વચન
કઠણુ વચન તે કેમ વીસરે લોઢા સમ હોય તોનીસરે
ખડગતણો તો સહિરેવાયપણએબોલસહ્યાનવજાય ૨૩

નારદ

જારે ઘેર અત્યારથી તું એવડો શો વરે કાળ
માન કુંવર શું તારે તું પાંચ વરસનું બાળ
બાળકને શા ધરવા બોલ ખાઓપીઓ ને કરોકલ્લોલ
અપમાનાં એવાં હેત વિચારીને વાળો ચેત ૨૪

ધ્રુવ

ચિત તે કઇપેર વાળીયે મને બોલાવ્યો નહિ બાપ
કશાયમાં લેખ્યો નહિ હું તો તે અકળાઉં છું તાપ
તાપ કુંવર નારદ નવ આણીયે રતી,
શુખ દુખનું કોઇ સરીગતનથી.
હરિયેનીરમ્યુતેમજહોયકર્યાકર્મછોડાવેનહી કોય ૨૫
કો કાળે વૃદ્ધિ હાણ છે, તેનો નધરો હર્ખને શોક,
અણચીતવ્યું જે આવી મળે નેતો ધર સંતોક
સંતોષી કુંવર ઘેર પધારો અપમાના બોલવિસારો
આવ કુંવર તારા બાપને કહું,

રાજ અપાવું ને માને સહુ. ૨૬

ધ્રુવ.

સભામાં શું દેખાડીયે, સઉકોમાં વળી નાક,
સભામાં જ્યારે શોભશું મન પુરૂષે અભીલાખ
લાખ લાખેણો કરશે હરી, ત્યારે મંદીર આવીશ ફરી
તપ કરતાં જો હરી નહી મળે,
તો મુજ પ્રાણ તજીશ હું બળે. ૨૭

નારદ.

બળ કીધે હરિ નહી મળે માનો મારા તંન
જન્મથકી જોગ દેહ દમે, સ્પ્ને નહી દરનન,
દર્શન તમને કેમ થાશે વન જઇને વીમાસણ થશે
વાઘ વરૂ વનમાં બહુ હશે,
તે દેખી તુજ તન ધ્રુવ જશે. ૨૮
જાશે ચીત સંસારમાં ત્યારે સાંભરશે રંગભોગ.
ભુખ તરશો જયલારે ાગશે, ત્યારે કુંવર મુકશો જોગ.

ધ્રુવ,

જોગ રૂષિ નહી મુકુ સ્વામ મન ઈંદ્રિયો રાખીશ ઠામ
મેરૂ ચળે પણ ચુકું નહિ

ૠષીજી તમ પરતાપે સહી. ૨૯

નારદ.

ૠષી કહે તું નીસર્યો ત્યારે જાને મધુવન માંય.
જમુનાજીમાં નાહીને તપ આદરજે ત્યાંય.
ત્યાં જઇ કરજે અલપાશન જળ પત્રને ફળ પ્રાશન,
વળીતુભજજેહરીનુનામ.સ્વરૂપસમજેશ્રીઘનસ્યામ ૩૦
શયામને શીશ મુગટ છે કાને કુંડળ મકરાકાર,
કોટે સ્તુભ કામમેખળા પાય નેપુર ઝણકાર.
પાય પદમ શંખ ચક્રને ગદા એવુ સ્વરૂપ સમરજેસદા
કાનમાં અક્ષર કહુ જે, દ્વાદશ અક્ષર ભણજે એહ ૩૧
એમ કરતાં ખટમાસમાં તુજને મળશે વૈકુંઠનાથ

કવિ

આશર્વાદ દેઇ દાસને મસ્તેકે મસ્તકે મુકયો હાથ
હાથજોડ્રૂવજ્ઞાઇયોચરણ આજ્ઞા માગી વિચર્યો અરણ
એહ કથા હવી એણે ઠાંમ ૠષિ પધાર્યા રાયનેગામ૩૨
મુની આવ્યો મહારાજનું જોવા. રાયતણું શુખમન
માન દિધા બ્રહ્મ પુત્રને વળિ આપ્યાં આસન
આપ્યાં આસન બેઠા ૠષિ આશા ઉતમ તાતને વશી.

રાજા

આશાંરેરૂષિશુખનારાજધ્રૂવના ચીંતાઅતિ આજ ૩૩
આજ સભામાં રૂષિજી મારે ઉત્તમ ખોળામાંય
ધ્રૂવજી હોય તો આજ વધે બહુ ઉછંગની શોભાય
સ્ત્રીને વરાંસે વિસરયું બાળ અપરમાએદીધી ગાળ૩૪
રૂષિ એ વચન નિસરિયોરે વિરો ગયો શે વંન
વનમાં વાઘ બરૂ હસે તેને દેખી ધ્રૂજશે તંન
તન ધ્રૂજસે તડેકે ટાઢે મંદીરમાં માલંતો લાડે
વાયુ વૃષ્ટિ કેમ સહેશે કુમાર એનીકાયાકોમળસાર૩૫
કોમળ પટકુળ પહેરતોતે કેમ ઓઢસે મૃગચર્મ તેહ
મસ્તક બાંધતો મોળીયું કેમ રાખશે જટા એહ
એહ આનંદે હરતો ફરતો ઘોડાની અસ્વારી કરતો;
કાટામાકેમશુશેબાળએની સજ્યા અહિં છે સાર ૩૬
સારાં અન્ય આરોગતો તે ફળ પત્રો કેમ ખાશે
પાણી પીતો પળે પળે તે જળવીણ કેમ રહેવાશે
તેની વતી રહેવાશે કેમ તેહ વિના હું દાજું એણ
શુદ્ધવિનાનો થયો શરીરવીસરતોનથીતેહજવીર ૩૭
વળી વીર અહીં આવતો રમતો રંગ અપાર
ભુખ તરસ જ્યારે લાગતિ, સુખડી માગતો સાર;

સારી શુખડિ શુંદર મેવા કાહ્રુ કાહ્રુ બોલનો એવા;
તેણે અમને ક્રીધાં તજ્યાં પુત્ર વિના શું કરવુ રાજ્ય૨૮
શું કરિયે સુખ સાહેબી ચીત્ત ઠરતુ નથી કોઇ ઠામ.
શું કરિયે રાજ, અને શું કરિયે ધન ને ધામ,
ધન ગયુ અમારૂ આજ, પુત્ર વિના સહુ સુનો સાજ
પુત્ર વિનાહું દુર્બળ દુખિ મારા પ્રાણ જસે રૂષી૩૮

નારદ.

રૂષી કહે તમે માં રૂવો મને મળ્યુ હતું તે બાળ.
આશીંર્વાદ લેઇ મેલ્યો ભજવા શ્રી ગોપાળ,
ગોપાળ ભજશે દીવસ થોડે, કુંવર ઘેર પધારશે કોડે
માં ડો રાજ્યને છોડો દુઃખ એવું કહીને વળીયા રૂખ૪૦

કવિ.

રૂષિને ચરણે લાગીને ધ્રુવ વિચરયોવનમોઝાર,
મધુવન પોચ્યા પ્રેમથી ક્રીધો ત્યાં જઇ તપ વિચાર
ત્યાં જઇ માસ ક્રીધા ઉપવાસ, ફળકપ પ્રાશ,
ત્રિજે માસ છઠે દિન એમ ચોથે માસે જળનાં નેમ૪૧
નેમ ધરીને નેહથકી ભજે ઇશ્વર અશરણ સરણ
પાંચમે પ્રાણજ રૂંધિયા ધ્રુવજી ઉભા રહ્યા એક ચરણ
ચરણ ચતુરભુજ ચીતમાં ધરયો,

દ્વાદશ અક્ષર મનમાં ભણ્યા,
એમ કરતાં વીત્યા ખટમાસ,
હૃદીયામાં ઓળખ્યા અવિનાશ. ૪૨
અવીનાશીને ઓળખ્યારે, એમ ઉભો રાજન.
પૃથવિ લાગી ડોલવા ત્યારે, ડોલ્યું ઇંદ્રાસન;
ઇંદ્ર અમર સૌ એકઠા થયા, વેગે વૈકુંઠે ગયા,
જઇ કેશવને લાગ્યા પાય મધુવનમાં કોઇ કષ્ટે કાય ૪૩

દેવતા.

કાયા કષ્ટી વસ રાખવી એ ઇંદ્રી મન અચેત,
અચરત એતો અતી ઘણું,
એમ બોલ્યા અમર ધરી હેત;
અમર કહે અમને બીક લાગી, રખેલેઇંદ્રાસન માગી

વિષ્ણુ.

વિષ્ણુ કહે સાંભળ સુરપતી.
રાજ્યભોગ એ ઇછતો નથી. ૪૪
નથી ઇછતો સંપત્તિને કે, નથી ઇછતો સુખ તેહ;
ચરણ ધર્યા ચીતે મારાં ક્ષણું અળગો ન મુજથી તેહ;
મુજ થકી અળગો નહી એહ એણે દમી છે પુરણ દેહ

સદા સ્મરણ રાખે છે મારૂં કહો એએને કેમ વિસારૂં૪૫
વિસાર્યો વિસરે નહી એને, આપીશ અવીચળઅર્થ
નામ નહી લે તમતણું, કાંય બીહો છો વ્યર્થ;

કવિ.

ઇંદ્ર તણી આસવાસના કરી સુસ્થાનક મોકલીયા ફરી
ગરૂડે ચઢી ચાલ્યા શ્રીહરી વનમાં આવ્યા વેગે કરિ૪૬
કર્યો નાદ જ્યારે શંખનો ત્યારે ધ્યાનમાંથી ધ્રુવ જાગ્યા
નેત્ર ભરી નીહાળીને રે ધ્રુવ શુ પાયે લાગ્યા
પ્રેમે કરી પ્રણામ્યા નાથ હરીયે મેલ્યો મસ્તક હા
નીર્મળ વાણી હવી પ્રકાશ સ્તુતી કરે કરજોડી દાસ૪૭

ધ્રુવ.

દાસ દયાળને વીનવે તમો, સર્વ જગતનાં ભુપ,
અકળ તમારી ગતી છે ન્યારૂ અકળ તમારૂંસ્વરૂપ
સ્વરૂપ નામ તમારાં જેહ ગણતાં પાર ન પામુ તેહ,
સઘળી વાતે છો તમે સ્યામ પ્રાણી માત્રકરે પ્રણામ૪૮
પરણામો પરાતમા શ્રીહરી સારંગપાણી હોય,
અદ્ભુત શક્તિ આપની તારો પાર ન જાણે કોય;
પાર ન જાણે કોય સગાર, હું કેમ પામીશ તારો પાર

ભગવાન,

એવું શુણીછે હરખ્યા નરહર કુંવરએ માગ્યતું વર ૪૯
વર કેમ માગુ વીઠલ હું તો કરીશ તમારી સેવા.
વીષય ભોગ સંસાર છે એતો, સુપનનાં સુખ જેવા.
સપના જેવી કાચી કાયા, સંસારની શી ધરવી માયા
માયામાં ન મોકલો વાહીને ન કરો વેગળો ૫૦
વેગળા વીશ ક્ષણું ન કરૂ વળી તું વહેલો આવીશ,
જે ફળ દુર્લભ દેવને મળવું તે ફળ તું પામીશ;
તે ફળ તુજને આપું આજ સંસારમાં તારી રહે લાજ
લોક કહે રઝળીને મુવો સ્વજનોમાંથી પડયો!જુજવો ૫૧
પડયો સ્વજનથી જુજવો ત્યારે સુરતીને દુઃખ થાય
ઘેર જાને વીરા તું તારી, વાટ જુવે માય,
મા ને બાપ તણા દુઃખ કાપો,
ઇહાંથી જઇ સોને સુખ આપો;
મારી આજ્ઞા પાળજ આજ,
છત્રીસ હજાર વરસ ભોગવ રાજ. ૫૨
રાજ્ય ભોગવી તું આવજે, તને મોકલીશ એકવીમાન
તેમાં બેસી તું આવજે, તારૂ થશે જગતમાં જાણ,
જાણુ જગતમાં થાશે રાય તેણે વધશે તુજ મહીમાય

કવિ.

ઉર વિશ્વાસ ન આવ્યો ત્યારે આવ્યા નારદ મુન્ય

નારદ.

દરશન કરીને આવ્યો રાય તમારો તન.
રાય તમારો તન ઘણું જીવો એ કુળમાં પ્રગટયોછેદીવો

કવિ.

વચન શુણી રીઝયા નરપતી,
વળતી વધામણી આવી અતી. ૫૭
વધામણીમાં આપ્યા રૂડા રાયે એકાવળ હાર,
રથે બેસીને સંચર્યા, સાથે સુત બે નાર,
નારીને શીરે સુવરણ ઝાલી ભેટ ભલી લીધીછે ભારી
રાય રથેથી ઉતર્યાં જ્યારે પુત્ર પરણામ્યા તે વારે,

ધ્રુવ.

પ્રથમ પરણામ અપરમાને તેં ભેટાડયા શ્રીપત્ય,

સુમતી.

વળતી માતા એમ બોલ્યા તું વાણી બોલ્યો સત્ય,
વાણી બોલ્યો તે સત્ય સહી આપણી આશા પુરણ થઇ

કવી.

આપી વચન વળ્યા ગોપાળ,
જમનાજીમાં નાહ્યું બાળ.
બાળકને મારગમાં જાતાં ઉપજ્યો મન વીચાર
જે ફળ દુર્લભ દેવ ગણે તે મને મળ્યા મોરાર,
મળ્યા મોરાર પણ હું નહી ફાવ્યો,હરી ભજીમાયાલાવ્યો
આગળરૂષીજી કહેતા એમ તમને ત્રીકમ મળશે કેમ ૫૪
મુજને ત્રીકમજી મળયા મેં તો, જાવા દીધા ફોક;
ફરી જઇશું સંસારમાં મને હસશે દુરીજન લોક,
લોક કહેશે એની બુદ્ધિ થોડી રત્ન આપીને લાવ્યો કોડી
પણ એક જશ હું મોટો લાવ્યો,
હરીનાં દર્શ કરીને આવ્યો. ૫૫

લોકો.

હરી દરશન કરીને આવ્યોરે, રાય તમારો તન,

રાજા.

હું દુખીઆને શું હસો છો રે તમે તે સર્વે જન,
દુખીઆને શું હસવા સાચા; વને ગયા કેમ આવે પાછા
વન ગયે થયાખટમાસ, તે કુંવરનો શો વિશ્વાસ ૫૬

સુરતી.

વીરાહું જોતી હતીશેવાટ, તે મા ટાળ્યો ઉચાટ.૫૯

કવી.

ઉચ્ચાટ મનનો ટાળ્યો કુંવર, તેડયો આનંદ ભેર,
હેતનાં આંસુ આવ્યાં ત્યારે દુધની ચાલી સેર,
સેર ચાલિ તે કુંવરે પીધી,
માતાએ ઘણી આશીશ દીધિ;

સુરતી.

ઘણાં વર્ષ જીવોરે તન તમે કર્યાં છે કુળ પાવન. ૬૦
પાવન કરીયાં કુળ આપણા વંશે પધાર્યાં નામ,
મહિમા વધાર્યો જગતમાં તે તેં ભજીને શ્રીરામ,

કવી.

રામક્ત તડકામાં દીઠા ઉતમે ત્યાં છાંયડા દીધા,
બંને ભાઇની પોતી રળી,
હેતનાં આંસુ આવ્યાં વળી. ૬૦
વાળી રોપાવ્યા બારણાઆગળ કોમળકેળના થંભ,
અક્ષર અંકુર કુમકુમ ને જળ, ભરિ ચઢાવ્યા કુંભ;

કુંભ ઊપર અક્ષર લખીયાજ ધ્રુવને એવી ખળહોજોરાજ
જાલ દદામા ભેરી નાદ ધ્રુવને પધાર્યા નીજપ્રસાદ ૬૧
પ્રસાદ માહી પધાર્યા ત્યારે, હરખ્યો સઘળો સાથ,
ભાવતાં ભોજન પીરસ્યાં ત્યારે કાઢી વીવાની વાત
વીવાહ કીધો ગહલ્યા સાથે પ્રેમે કરી પરણ્યાઽથા નાથે

ઈંદ્રની.

કુંવરિને રાજકુમાર, ધ્રુવજી પરણ્યા બાજી નાર્યં, ૬૨
નારી સાથે રંગે રમે સુખમાં કાઢે દંન.
રાજાએ વળી તેને આપ્યું, પોતાનું આશન
આસન બેઠા ધ્રુવજી આણુ, વદતાવી પોતાની આણ;
શાસ્ત્ર પ્રણામ કરી નીરાધાર, વરતાવે વરણુશ્રમચાર ૬૩
વર્ણાશ્રમના ધર્મ બધાને સમજાવે સુજાણ.

ધ્રુવ.

આપ આપના ધરમ પાળીયે, જે લખ્યું હોય નીર્વાણુ
ગીવાણુ શાસ્ત્ર ભણેરે બ્રહ્મ, આયુદ્ધ બાંધવા ક્ષત્રી ધરમ
વૈસ્યને કરવા ખેતી વેપાર, શુદ્રને સેવાનો અધીકાર
સેવા તે સઘળી વરણુને હરી ભજોને નિત્ય.
વરણુ ધરમ શો પાળીએ શાચું, બોલીયે તેશુભ રીત

સાચું બોલી સંતોષ વાળીએ,
મોહ માયા મત્સર ટાળીએ;
ન કરો કુડ કપટ અન્યાય,
એટલી શીખામણ દે છે રાય. ૬૪
છત્રીસ હજાર વરસ વહી ગયાં ત્યારે,
આવ્યું વિમાન પાસ,
વૈમાન બેસીને સંચર્યા, ધ્રુવ ગયા આકાશ,
આકાશમાં ધ્રુવ બેઠા જઈ, અવીચળ પદ પામ્યા તહી
જે ગાયે ધ્રુવનું આખ્યાન,
તે તો પામે અવીચળ સ્થાન.

શ્રી.

તુલસીદાસ તથા કબીરની.

સાખી.

સત્ય વચન ઓર દીનતા પરસ્ત્રી માત સમાન
ઇતનેસે હરિ ના મીલે તો તુલસીદાસ જમાન ૧
તુલસી આ સંસારમે ભાત ભાતકે લોક
સબસે હીલીમીલી ચાલીએ નદી નાવ સંજોગ ૨
કહાં કાશી કહાં કાસ્મીર ખુરાશાન ગુજરાત,
તુલસી એસે જીવકું પ્રાલબ્ધ લે જાત. ૩
ઉંચા કુલ કીસ કામકા જ્યાં નહી હરી કો નામ
તુલસી ભક્ત શ્વપચ ભલો જીસ મુખ હરીકો નામ ૪

તુલસી પંછી પીનીસે ઘટે ન સરીતા નીર
ધર્મ કીએ ધન ના ઘટે સહાય કરે રઘુવીર ૫
તુલસી ગરીબ ન સતાવીએ બુરી ગરીબકી હાય
મુવા ઢોરકે ચામસે લોહા ભસ્મ હો જાય. ૬
રામ નામ સબ કોઇ કહે ઠગ ઠાકોર ઓર ચોર,
વીના પ્રેમ રીઝે નહિ તુલસી નંદકીશોર ૭
તુલશી નીચે જનસે બને ન ઉંચો કામ,
મઢત નગારા ન બજે ચુવા કેરે ચામ. ૮
તુલશી તલપ ન છોડીએ નિસ્ચે લીજે નામ
મનુષ્ય મજુરી દેતહે કયું રખેગે રામ ૯
તુલસી તબમેં જાનીયો બડો ગરીબ નીવાજ
સોતી કણુ મેંઘા કિયા સોંઘા કીયા અનાજ ૧૦
તુલસી સમય વહી ગયો જાણ્યા નહી જુગદીશ
જનની જણુતા નાડકટી તેં કયું ન કાટયો શીશ ૧૧
એક ઘડી આધી ઘડી આધીમે પણ આધ
તુલશી સંગત સંતકી કટે કોટી અપરાધ ૧૨
ચલતી ચકકી દેખકે દીયા કબીરા રોય
દો પડ ભીતર આયકે સાબુત રહા નકોય ૧૩

ચલતી ચક્કીમે પીસાતે તુલશી કહે સબ લોક
કોઇ વીરલા સંત રહેગયા પરીબ્રહ્મ કીલકી ઓટ૧૪
દયા ધર્મકો મુળહે પાપ મુળ અભિમાન
તુલશી દયા ન છોડીએ જબલગ ઘટમેં પ્રાણ ૧૫
આવ નહિ આદર નહી નેનનમે નહિ નેહ
તુલશી ઘર ન જાઇએ, ભરકંચન વરસે મેહ ૧૬
આવ હય આદર હય નેનનમે હય નેહ
તુલશી વા ઘર જાઇએ ભર ભાલા બરશે ઇહ ૧૭
તુલસી સીતા રામકું રીજ ભજો કે ખીજ
ઉલટા સુલટા વાવિએ જયું ખેતરમેં બીજ ૧૮
તુલશી કીડા લીમકા ચખા ચાહે ખાંડ
મન ચાહે વૈરાગકું ઘરકું ચાહે રાંડ ૧૯
તુલસી વસીકર્ણ મંત્ર હે તજીએ વચન કઠોર
મીઠી મીઠી બાતહે વશીકર્ણ નહી ઓર ૨૦
કૃષ્ણ કૃષ્ણ સબી કહે અજોધ્યાકે સબ કોઇ
તુલસી બ્રીજમે આયકે કયા રામસે બેર હોઇ ૨૧
મોર મુગટ નીચે ધરા કીટ મુગટ ધરા શીશ
ધનુષ્ય બાણ હસ્તક ધરો, તો તુલસી નામે શીશ૨૨

કહો કહોં છબી આજકી, ભલે બનેહો નાથ
તુલસી મસ્તક જગ નમે ધનુષ બાણુ લો હાથ ૨૩
કીત મોરલી કીત ચંદ્રીકા કીત ગોપીઅનકે સાથ
અપને ભકતકે કારણે શ્રીકૃષ્ણુ ભયે રઘુનાથ ૨૪
તુલસી માઠે નહી મોહતમ કોટી કરો ગુણગ્રામ
-હૃદય કમળ ફુલે નહિ, બીન રઘુ કુલ રઘુરામ ૨૫
સતિઆ સત નવ છોડીએ સત છોડે પત જાય
સતકી બાંધી લક્ષ્મી, ફીર મીલેગી આય ૨૬
ચિત્રકુટકે ઘાટ પર, ભઇ સંતનકી ભીર
તુલસીદાસ ચંદન ઘસે તીલક કરે રઘુવીર ૨૭
તુલસી પર ઘર જાય કે, દુઃખ ન કહિયે રોય
ન અપના માન ગુમાઇએ જો હોની હોય સોહેય ૨૮
તુલસી તલપ ન કીજીએ રીજક મોત સબી સાથ
કયા રૂઠે જગતસે કલમ પ્રભુકે હાથ ૨૯
તુલસી રેખા કરમકી કબુ ન મીટે રામ,
મેટન સમરથ હય પણ સમજ કીયો હય કામ ૩૦
ન ધન રહે જોબન રહે, ન રહે ગામને ઠામ
તુલસીજગતમે જશ રહે, કે કરદે કીસીકો કામ ૩૧
પર ધન પથ્થર જાણીએ પર સ્ત્રી માત સમાન

ઇતને કર હરી ના મીલે; તો તુલસીદાસ જમાન ૩૨
સબ સોનેકા નગર બન્યા, પારસ મણીકી પોળ
તુલસી હરીકી ભક્તિ બીન જમડા કરે ધમરોળ ૩૩
તુલસી પુર્વક પાપસે, હરી ચર્ચા ન સુહાય
જેસે તાપકે જોરમે, ભોજનકી રૂચી જાય
તુલસી જીસકે મુખશે, ધોખે નીકસે રામ
ઉસકે પાઊંકી મોજડી, મેરે તનકા ચામ ૩૫
રામ નામકો આલસી ભોજનકો હુશીઆર
તુલસી એસે નરનકો, વાર વાર ધિકકાર ૩૬
તુલસી કહે ઇસ જગતમેં સબસે મીલીયે ધાય
કયા જાણે કીસ બેતશે રામચંદ્ર મીલજાય ૩૭
ખેતર બગાડયું તણખલે સભા બગડી કુડ
ભક્તિ બગડી લાલચે જેમ કેસર પડી ધુડ ૩૮
સેજ દીઆ સો દુધ બરોબર, માગલીયા સો પાણી
ખેંચ લીયા સો રકત બરોબર, ગોરખ બોલે વાણી ૩૯
ચાર પહોર ધંધો કરે, પહોર રહે સોઇ
રામ નામ ઘડી ના લીઓ, મુક્તિ કહાંસે હોઈ ૪૦
મે કહો ગોપાલ ભજ, મે કહો ન ગોપાલ
મે ન કહો તું તેને કીયો. કયું ન પડે જંજાલ ૪૧

કનક ચડયો નંગે જડયો, ચડયો શીશ ગોપાલ
કુતિ સ્વભાવ નામીટયો, અંત પુછકો બાલ ૪૨
મલંગ પડા બજારમેં, દોનું દીનકી ખેર
ના કહુંસે દોસ્તી ના કહુંસે વેર ૪૩
કાલ કરંતો આજ કર; આજ કરંતો અબ
અવસર વિત્યો જાત હે ફીર કરેગો કબ ૪૪
સંસારીના કુકડા નવ નવ આગળ દાંત
ભજન કર્યા થકી પચે નહી તો ફાડે આંત ૪૫
સંકટસે સાધુ ભયે સાધુસે મુનીજન હોય
ચલા જાવે વૈકુંઠમે પલ્લા ન પકડે કોય ૪૬
જપ માલા છાપા તિલક સરે ન એકો કામ
મન કાચે જાચે વૃથા, શાચે રાચે રામ
જ્યું કાઠકુ ધુન ખાત હે, કોઇ ન જાણે પીર
યું ચિંતા ચિતમે બસે, બુદ્ધિ બલ ઘટત શરીર ૪૮
જ્ઞાન દડી ચોટે પડી, તેમાં સબ કોઈ ખેલો આય
નીર ગુણો નીરાકારી, જીતે સો લઇ જાય ૪૯
ભકિત બીજ પટલે નહી, જો જુગ જાય અનંત
ઉંચ નીચ ઘર જન્મ લે, તોઉ સંતકો સંત ૫૦
પડે રહે દરબારમેં, ધકા ધણીકા ખાય

કબુક લેહેર હરીઆવકી, દુખ દારીદ્ર મીટ જાય ૫૧
સંસારી નીરધન દુઃખી, રાજા દુઃખી દલભંજતે
વૃધ કાળે વેસ્યા દુઃખી, જોગી દુખી ધન સંચેતે ૫૨
માતા તીરથ પીતા તીરથ, તીરથ જેષ્ટ બંધવા
વચને વચને ગુરૂ તીરથ, ઓર તીરથ અભ્યાગતા ૫૩
રામ નામ સબ કોઇ કહે,, દશરથ ન કહે કોઇ
એક વાર દશરથ કહે, તો કોટી યજ્ઞ ફળ હોય ૫૪
આવ કહે સો ઓાલીઆ બેઠ કહે સો પીર
જીસ ઘર અંદર ભાવ નહી ઉસકા કાટો શીર ૫૫
સંત બડે પરમારથી શીતળ ઉનકે અંગ
તપત બુજાવે ઓરકી દે દે અપનો રંગ ૫૬
કાટે તો ખીજે નહી ખીંચેતો નહી નેહ
પથર મારે ફળ દીએ તાપ શીત સબ સેહ ૫૭
રામ રૂપીઆ રોક હે, ખરચત ખુટત નહીં
લેતે દેતે ના ઘટે એસી ચીજ કોઇ નહી ૫૮
રામ જગતકા શેઠીઆ, રહે વઇકુંઠકે માંહે
નીસદીન વોહ હિસાબસે, આયે ઉનકે ત્યાંય ૫૯
કળજુગ સમાનકોઇ જુગ નહિ જોજપે શ્રીરામબોલાય
બીજા જુગે મુસ્કીલ મળે કળજુગમાંમળે જલદીઆય

પડદે રહેતી પદમણી, ન લેતી હરીનું નામ
કરણીએ સજી કુતરી, ઢુંઢે આખું ગામ ૬૧
બાલા પનમેં હરી ભજે જગતમેં રહે ઉદાસ
તીરથ બી આશા કરે કબી આવેગે દાસ ૬૨
રામ ઝરૂખે બેઠકે, સબકા મુજરા લેત
જેશી જીનકી ચાકરી, તેશા તીનકુ દેત ૬૩
રામ નામકી ઓખદી, ખરી નીતસે ખાય
અંગ પીડા વાધે નહી મહા રોગ મીટ જાય ૬૪
રામ નામકી લુટહે, લુટ શકે તો લુટ
અંતકાળ પસ્તાયગો, પ્રાણ જાયગો છુટ ૬૫
જનની જણુતો ભકત જન, કાં દાતા કાં શુર
નહી તો રહેજે વાંઝણી મત ગમાવીશ નુર ૬૬
ભજો રામ સીતા, જનમ જાત હે બીતા
એહી ભાગવત હય એહીમે હય ગીતા ૬૭
રામ નામ સમશેર પકડલે, કૃષ્ણ કટાર બાંધ લીયા
દયા ધરમકો ઢાલ બનાવે, જમકા દ્વારા જીત લીયા
રામ નામ નીજ મંત્ર હે સત ગુરૂ દિયો બતાય
ઓખદ ખાએ પચ રહે બાકી વેદના મીટ જાય ૬૯
રામ નામ નિજ મંત્રહે રટીએ પ્રેમ લગાય

જબ મંગલ ધીરજ ધરે કોટી વીઘન મીટ જાય
શીતા પતી રઘુનાથકું નેક નમાયો શીશ
લંકા પુરકો બેશણો, સ્યામ કીયો બક્ષીશ ૭૧
શીતા પતી રઘુનાથજી, તમ લગ મેરી દોડ
જેસે કે આ ઝાઝકો ચલન શકત કછુ ઓર ૭૨
શીતા કામકી શાહુબી, ધીગડ પલકો રાજ
સુરત વઇકુંઠ હો જઇ, શબી રામ પ્રતાપ ૭૩
શીયા જબ તરૂવર ભયા, કાટા તબ ભયા ઝાઝ
તારે પણ બોળે નહિ પ્રભુ બાંહુ ગ્રહેકી લાજ ૭૪
રોગી પરમ સેવકા દરીદ્રી પરમ ત્યાગી
કુટલી નારી નિવૃતા, ગુઢી વેસ્યા તપશ્વરી ૭૫
મરૂં તો માગું નહી અપના તનકે કાજ
પરમારથકે કારણે, જાચત ન આવે લાજ ૭૬
મેં જાણ્યું હરિ દુર હૈ હરી હૈ રદયા માંહે
આડી ત્રાટી કપડકી, તાસત દીસત નાહે ૭૭
કંચન ત્યાગો સેહેજ હય સેહેજ ત્રીયાકા નેહ
માન બડાઇ ઓર હે, તુલશી દુરલભ દેહ ૭૮
અગન પલીતા રાજ દંડ, ચોર મુશ લે જાય
ઇતના દંડ દુનીયા શહે, ધરમ દંડ શહ્યો ન જાય

કહેણી મીશરી ખાંડ હે, રેહેણી તાતા લોક
કેહેણી કેવે રહેણી રખે. એસા વીરલા કોક. ૮૦
અભ્યાગતો મુખેસ્વેતી, વાવંતા કોઇ શુન નાશ;
તે અમર બીજ ઉગતાં લણતાં જુગો જુગ. ૮૧
નાચે કુદે તોડે તાન તેનું દુનિઆ રાખે માન;
ભજન કરે ભાવથી જાણ, તેને ન મળે પુરૂ ધાન્ય. ૭૨
જેસો દીલ હરામ હે તેશો હરિસો હોય;
ચલા જાવે વૈકુંઠમે, પલા ન પકડે કોય. ૮૩
મન મરે માયા મરે, મર મર જાત શરીર;
આશા તૃષ્ણા ના મરે કહ ગયે દાસ કબીર. ૮૪
જતી જોગી સતી નારી, રણ મધ્યે કોઇ સુખવંન;
ગામ મધ્યે કોઇ ભકત જન એ ચારે પૃથ્વીના સ્તંભ ૮૫
બાના બડાં દયાલકા, તિલકે યાપ ઓર માલ;
કાલુ કહે જમ ડરત હે ભય માને ભોપાલ. ૮૬
લેનેકું હરિનામ હે, દેનેકુ અનદાન;
તકનેકું આધીનતા બુડનેકું અભીમાન. ૮૭
લોભ પાપકા મુલહે નર્ક મુલ અભીમાન;
જો તરનેકુ ચાહોતો, છોડ લોભ અભીમાન. ૮૮
સાધુ ભુખે ભાવકે, ધનકે ભુખે નાહી;

જો સાધુ ધનકે ભુખે વોહિ સાધુ નાહી. ૮૯
પાણી તો વહેતા ભલા, બાંધ્યા ગંદા હોઇ;
સંતતો રમતા ભલા, દાગ ન લાગે કોઇ, ૯૦
કરણી કરે ભેડકી ચલે હંસકી ચાલ;
પુંછડા પકડે શીયાળ કા, કીસ ઉતરે પાર. ૯૧
લુચ્ચા ન હોય આપણાં, કુચ્ચા ન હોય હીર
લીમ ન મીઠા હોય કહ ગયે દસ કબીર. ૯૨
સંકટ શે સાધુ ભયે પુન્ય સે ભયે ભગવંત;
લક્ષ ચોરાશી ફીરન હે, તીસ્કા નાવે અંત. ૯૩
મુરખ કો મુખ દંભ હે, બોલત વચન ભુજંગ;
તાકો ઓષંદ મૌન હે, વિખ નહી લાગત અંગ ૯૪
મમ ઇચ્છા સર્વ નાસ્તી દૈવ ઇચ્છા પ્રવર્તતે;
રાજ કન્યા રાજ દ્વારે ભાણુ બ્રાહ્મણ ભક્ષતે. ૯૫
હરી હીરા કેરી ગાંઠડી ઘરાક વિના મત ખોલ;
જબ મીલે હિર કે પારખુ હીરા લેશે મોંઘે મોલ, ૯૬
જ્ઞાનને જ્ઞાનિ મળે રસની લુટા લુટ;
અજ્ઞાની જ્ઞાની મળે બડી માથા કુટ. ૯૭
જ્ઞાનીના ગુરૂ થવું અજ્ઞાનિના દાસ;
અજ્ઞાની ઉપાડે ધોકો તો લે જ્ઞાની મોંમા ઘાસ. ૯૮

બડે બડાઇ નવ ટરે, બડા ન બોલે બોલ.
હીરા મુખસે ના કહે લાખ હમારા મોલ. ૯૯
ચીંતાસે ચતુરાઇ ઘટે દુઃખસેં ઘટે શરીર,
ખપસે ઘટે લક્ષ્મી કહે ગયા દાસ કબીર. ૧૦૦
મંન ગયા તો જાન દો મત જાનેદે શરીર,
ના ખેંચી કમાન તો કયા લગેગા તીર. ૧૦૧
કબીરા કહે કે એહી જગ, જેશી અંધિ ગાય,
વછડા, થા સો મર ગયા જુઠી ચામ ચટાય ૧૦૨
ભરત અપની જનની તજી, પિતા તજે પ્રહલાદ,
વિભીક્ષણુ અપના ભાઇ તજે, શ્રી રામ કે કાજ ૧૦૩
માલા બનાઇ કાષ્ટ કી બીચ મે ડાલા સુત,
માલા બિચારી કયા કરે જપને વાલા કપુત, ૧૦૪
ક્યા કરે રઘુ નાથજી સબ કરમ કો ખેલ,
વિભીક્ષણુકું લંકા દિ હનુમાનકો તેલ. ૧૦૫
કામીકા ગુરૂ કામ હે લોભીકા ગુરૂ દામ.
કબીરકા ગુરૂ સંત હૈં સો સંતનકા ગુરૂ રામ. ૧૦૬
બીર કહે કનક કામની દોનો વીકટ બડી જાલ,
જાતે હે હરી મીલનકુ તો બીંચમે ડાલે સાલ ૧૦૭
માયા બડી ચોરટી, ફાંસ બેઠી હૈ વાટ,

નીરગમસે ફાંસ પડે કબીરા ગયે કાટ. ૧૦૮
સુખકાયા સુમરનકું સુણનેકું દીયા કાન;
તરનેકું કીયોલીનતા બુડતેકુ અણીમાન. ૧૦૯
સજ્જનસે દુર્જન ભલે કે પર નીંદા કરત,
સજ્જનકું ઉધારતે આપે નરક પડંત. ૧૧૦
બ્રાહ્મણુ ભયે તો કયા ભય ગલેમે ડાલા સુત
આત્મ જ્ઞાનકી ખબર નહી ભયે સ્મસાનકા ભુત ૧૧૧
કપટીકે મન કપટ બસે સુરકે મન સંગ્રામ,
લોભીકે મન ધન બશે કબીર કે મન રામ. ૧૧૨
પરનારી ઝેરી છુરી મત લગાવો અંગ,
દશ શીશ રાવણુકે ગયે પરનારિ કે સંગ. ૧૧૩
પરનારી પ્રસન્ન ભઇ દે ન શક્ત કછુ ઓર.
સુત્ર પાત્ર આગે ધરે નહી નરકકો ઠોર ૧૧૪
ચંદન પડા ચમાર ઘર નીત ઉઠ કુટે ચામ,
ચંદન બિચારા કયા કરે પડા નીચ્ચે કામ. ૧૧૫
પાણી તો બધા ભલા જો કુછ ઉંડા હોય,
સંત તો બેઠા ભલા જો કુછ પરમારથ હોય. ૧૧૬
સજ્જનસે સજ્જન મીલે તો હોવે દો દો બાત
ગધાસે ગધા મીલે તો ખાવે દો દો લાત. ૧૧૭

મરના મરના સૌ કહે મરી ન જાણે કોય,
જો મરનેકુ જાણે તો ફીર ન મરના હોય, ૧૧૮
કબીરા કહે મેં હર ભજુ મુવે મુક્તિ થાઉં,
દોનું હાથ મેં મોદક હેં મન માને સો ખાઉં ૧૧૯
રામ નામ લીઆ ઊસીને ખુબ કામ કીયા,
રામકુ વીસારેગા તો જીતી બાજી હારેગા. ૧૨૦
કબીરા કોઠી કાષ્ટકી ચોદશ લાગી અંગાર.
માંહે પડયા સો ઉગર્યા જબ ગયા દેખન હાર. ૧૨૧
સતો ગુણમે સુખ વધત હે કામ રજો ગુણ હોય,
અલસાને તમો ગુણે વધત રહત જ્ઞાન સબ ખોય ૧૨૨
મનકી જાણે દીલકી જાણે જાણે ચીતકી ચોરી;
ઉનસે કયું છીપાઇએ જીસ્કે હાથ મેં દોરી, ૧૨૩
ધન્ય ભોમી ધન્ય ગામને જ્યાં સ ત બીરાજે આઇ
સબિ ભુમી પાવન કરે હિલ્લી મીલી જશ ગાઇ ૧૨૪
અજગર કરે ન ચાકરી પછી કરે ન કામ,
દાસ કબિરા યું કહે સબકા રામ. ૧૨૫
ચકી ચાક સબ કહે માનિ [ખાંલડો] ન કહે કોઇ,
જો માનીસે લગ રહે તો બાલ ન બીંકા હોય. ૧૨૬
રામ ભજો તો અબ ભજો ફીર ભજોગે કબ,

હરીઅલ હરિઅલ રૂખડે ધધણુ હો ગયે અબ, ૧૨૭
પોથી સો પોથી બની પંડીત બને ન કોઇ
અરાડ અક્ષર પ્રેમકે પઢેસે પંડીત હોય. ૧૨૮
હરી ભજવે હક બોલવો દોનો બાત અવલ,
તુળશી વાકો રહેત હેં આઠે પહર અમલ. ૧૨૯
હરી આવ્યો હરી મળ્યો ગયો હરિ કે પાસ
હરિ હરિમે મીલ ગયો તો હરિ ભયો ઉદાસ ૧૩૦
અરધા ચંદ્ર ઉગીયા અરધા ઘોડેકી નાળ,
અરધા ગુરૂકી પાવડી તો ચોથા અરધા ગાઓ, ૧૩૧
કબીર કહે ન રાચીએ ભાણે બેસી ભાત,
પેટમેસે પીછા કાઢે એસા મેરા નાથ, ૧૩૨
તુજે બીરાની કાયા પડી તું તો આપની નીવેડ
તેરી ઝાઝ દરિયાવમે ડુબે નહીતો ખેડ. ૧૧૩
જાકે બોલે બંધ નહી મરમ નહી મન માય,
તાકો સંગ ન કીજીએ છોડ ચલે બન માંય. ૧૩૪
જો જામે નીસદીન બસે, સો તામે પ્રવીન,
સરિતા ગજ કો લોચલી ઉલટા ચાલે મીન ૧૩૫
સાહેબકા ઘર દુરહે જેસી લંબી ખજુર.
ચડેતો ચાખે પ્રેમરસ ગીરે તો ચકના ચુર. ૧૩[illegible]

પશુકિતો પનીયા ભઇ નરકનો કછુન હોય,
નરજોકે કરણી કરે તો નરકો નારાયણ હોય. ૧૩૭
કુહતે સો કરતે નહી મુખકે બડે લબાડ,
કાળા મુખ લેજાયગે સાહેબકે દરબાર ૧૩૮
જીતને તારે ગગનમેં ઉતને શતરૂ હોય,
ક્રૃપા હોય શ્રી રામકી તો બાલ નઉખાડે કોય. ૧૩૯
આશાતો રામ નામકી દુજી આશ નિરાશ.
નદી કીનારે ઘર કરો કદીન મારે પ્યાસ ૧૪૦
કુછ કરણી કુછ કરમ ગતી કુછ પુર્વકી નેક
પુણ્ય ભાગ કબીરકો જો પીયુ ધાર્યા અલેક. ૧૪૧
કબીર સુલપર ઘર કરે; જમકે કરે શ્રંગાર,
કાલબી ઉસકુ કયા કરે જો આઠ મહર હુશિયાર. ૧૪૨
(કબીર સાહેબ મરતી વખતે,)
આજ હમારા કુછ હય જમડા મેરા ગુલામ;
નંગા હુવા શંતકા વૈકુંઠ હુવા મુકામ, ૧૪૩
મનકો કહો ન કીજીએ મન જયાં ત્યાં લે જાય,
પણ મનકું એશા મારીએ કે ટુટ ટુટ હોજાય. ૧૪૪
લક્ષ્મી કહે હું નિત્ય નવિ કેની ન પુરી આશ,
કીતને સીંહાસન ચડે ગયે કીતને ગયે નીરાશ. ૧૪૫

સાહેબ કે દરબાર મેં સાચેકું શીરપાવ,
જુઠા તમાચા ખાયગા કયા રંક કયા રાવ ૧૪૬
ઢોર ઘડતાં મનુષ્ય ઘડયો ભુલ્યો સીંગ ને પુછ,
તુળશી હરીકી ભકિતબીન ધિક દ;ઢી ધીક મુછ૧૪૭
તુળશી કહે મેં પારખ્યું પરખ્યા રામ રતન,
જપ તપ તિરથ કાચમણી ત્યાં નહી માન્યુ મન૧૪૮
તુળશી તુળશી સબ કોઇ કહે તુળશી બનકા ઘાસ,
કૃપા ભઇ રઘુનાથકી હો ગયે તુલશીદાસ. ૧૪૯
તુળશી એક દિ વોહિયે માલે ન માગે ચુન
કૃપા ભઇ રઘુનાથકી હો ગઇ લુચી જુન ૧૫૦
તુળશી વહાં ન જાઇએ જયાં ન કહે કે આવ,
ઘાસ બરાબર જાનીએ કયા રાજા કયા રાવ. ૧૫૧
અર્બ ખર્બસે દ્રવ્ય હય અસ્ત ઉદતસે રાજ.
તુળશી એક દીન મર્ણ હય આવે કોને કાજ. ૧૫૨
આદી અંત આઇ નહિ અંત સંગ નહિ જાય
બિચ ભઇ બિચે ગઇ તુળશી ઝાંખે બલાય ૧૫૩
તુળશી એ શંસારમે સબિ ભક્ત બન જાઇ,
નર્ક કુંડ ખાલી પડે વૈકુંઠ કહાં સમાઇ, ૧૫૪
રામ નગર હે રામકા વસે ગંગાકે તીર.

અજોદ્ધા નગરી રામકી ચોકી હનુમંત વીર. ૧૫૫
તુળશી જહાં વિવેક નહી તહાં ન કરીએ બાત,
સત શબ્દ એક હે કરકર કપુર કપાસ. ૧૫૬
નદી સમાન નહી કોઇ જલા,
બંધુ સમાન નહી કોઇ બલા;
સુરજ સમાન નહિકોઇ તેજો સ્ત્રી સમાન નહિ કાંઇહોજો
મેઘ સમાનનહી કોઈ જલાબાપ સમાનનહી કોઇ બલા
નેણુ સમાનનહી કોઇ તેજો અન્ન સમાનનહિ કોઇહોજો
આભ બેરણુ બાદલી જલ બેરણુ સેવાલ
પુરૂષવેરણુ નીદ્રા મચ્છા વેરણુ જાલ. ૧૫૯
મુગ માતંગ ભંગ પંચમ મિનહુ લાશ,
પાંચે વીશકે ભોગસે ભયો પાંચકો નાશ. ૧૬૦
શ્વાસ શ્વાસસે રામ ભજ મીથ્યા સ્વાસ મત ખોય
ના જાણું એ શ્વાસની આવન ફીર નહી હોય. ૧૬૧
કકા કેવળ બ્રહ્મ હે બબા બીજ શરીર,
રસ સંબચે રસરહ્યા તાકા નામ કબીર, ૧૬૨
સ્વાસકી કર સમરણી અજપાકો કર જાય
પરમ તત્વકો ધ્યાન ધર સોહે આપો આપ. ૧૬૩
જ્ઞાન કથેસો પુત હમારા કથનીકુંકથેસો જ્ઞાતિ

સહશે રહેસો ગુરૂ હમારા હમ રહે ઉનકો સાથી ૧૬૪
જીસ્કુ રાખે રામ કૃપાળુ ઉસ્કુ ન મારે કોય
ઉસપર દુનીયા ઉલટે તોબી કછુન હોય ૧૬૫
હરી ભકિતમાં તીન ગુણુ હરકોઈ લાગે પાય.
ખાનેકું મીષ્ટાન મીલે આખર વઇકુંઠ જાય ૧૬૬
સુરતસે કીરત બડી બીના પંખ ઉડ જાય.
સુરત તો જાતી રહે કરત કભુ ન જાય. ૧૬૭
સજ્જન સજ્જન મીલે જ્યું ચંદન નમે કપુર
દુરીજનકુ દુરીજન મીલે જ્યું ભાંગમાં ધંતુર ૧૬૮
બડા બડાઇ નવ સજે ઓછનકુ ઉતપાત.
કયા વિષ્ણુકી મહિમા ઘટીનો ભગુઅમારી લાત૧૬૯
વચન નહિ વિદ્યા નહી નહિ મુખમેં હરી નામ
સો મુખમેં દિશા ફરો. સબી ગામ કે ગામ. ૧૭૦
પુર્વ કે લોક ચાહ તેથેં ન્યાય ધર્મ હરી નામ,
અમકે લોક ચાહતે હય કામની ચુંગલી દામ ૧૭૧
હરીદાસનકુ ત્રીશ કોસ ઔર પંડીતકુ વીશ
સાધુકે રહયમે બસે સંતકુ ચર્ણ શીશ ૧૭૨
આયા હય શો જાયગા રાજા રંક ફકીર.
કીતને સીંહાસન ચડ બેઠે કીતને પડેને જંજીર. ૧૭૩

કાયા વાડી મન કેવડા રાચી અન્મત વેણુ
પ્રાણુ પુરૂષ કે બાગમે અજબ પુલે દો નેન, ૧૭૪
કબીરા કહે મે ટેક ગ્રહી શકે નહિ કોયવીશરી
પલ ભર વિસરૂ રામકુ તો શુરૂ હત્યાં મોંએ હોય. ૧૭૫
ચલના ભલા ન કોસકા દુતાહી ભલી ન એક
મંગના ભલા ન બાપશે, જો પ્રભુ રાખે ટેક ૧૭૬
પાય પલકકી ખબર નહી કરૂ કાલકી બાત
જીવકે પર જમ ફીરતહે જયુ તેતર પર બાજ ૧૭૭
પાનીસે ધન હોતાહે પાપીસે ધન જાત
વરસ બારમે તેરમે જડા મુળશે જાત ૧૭૮
દુખમે સબ હરી કો ભજે સુખમે ભજે ન કોય;
જો સુખમે હરીકો ભજે તો દુખ કહાંસે હોય. ૧૭૯
જાકો જાકી લગનહે વાહી વાકે રામ;
જબ રામ રૂમમે રમ રહયો તો ફીર કયા કીશીસે કામ
જબ બીગડે જબ ચતુર નર કયા બીગાડેગા કુડ
છાશ બિચારી કયા બગડે જબ બિગડે જબ દુધ
જો મતી પીછલ સાંભરે સો મતી આગે હોય
કાજ ન બીગડે આપકો બુરા કહે નહિ કોય ૧૮૨
દો નારી હીરદે બસે બીસર જાય સબ સુદ્ધ

જેસી હરકી ભાવના વેશી સુજે બુધ ૧૮૩
હલદી તજે ન જરદી ખટરસ તજે ન આમ
શબી તો અવગુણ તજે ગુણકો તજે ગુલામ ૧૮૪
આગ લગી બન ખડમે જલ જલ પડે અંગાર
જો નવ હોતે સંત તો જલ મરતા સંસાર ૧૮૫
સુખીઓ સબ સંસાર ખાવે ઓર સોવે
દુખીઆ દાસ કબીર ગાવે ઓર રોવે ૧૮૬
કબીરા તેરી ઝુપડી ગલ કટે કે પાશ
કરેગા સો પાવેગા તું કયુ હોય ઉદાસ ૧૮૭
કબીરા પુકારી યું કહે સેધો આપ શરીર
પાંચે ઈંદ્રીય વશ કરો તો આપે દાસ કબીર ૧૮૮
કબીર ખડા બજારમે લીયે લો કાઠી હાથ
જો ઘર પુક આપના સો ચલે હમારે સાથ ૧૮૯
અતી ભલા નહિ બોલના અતી ભલા નહી ચુપ
અતિ ભલા નહિ બરસના અતિ ભલા નહી ધુપ૧૯૦
ધીરે ધીરે રાવતા ધીરે શબી કુછ હોય
માલી શિંચે શેખડા રત વિના કેળ ન હોય ૧૯૧
ઓછે નરકે પેટમે રહે ન મોટી બાત

પાંવ શેરકે પંત્રમેં કેશે શેશ સમાત ૧૯૨
ભરયા શો છલકે નહી છલકે સોહી ધાઓ
ઘોડાતો ભુકે નહી ભુકે સોહી ગધા. ૧૯૩
નારી પુછત નરકો તુમ કાયસે બહત મલીન;
કયા ગાંઠસે ગીર પડા કયા કીસીકું દીન. ૧૯૪
નહિ ગાંઠસે ગરથ પડયો નહિ કીસીકું દીન,
દેતે દીઠે દાતારકું તસો ભયો મલીન, ૧૯૫
ભકિતી એસી કીજીએ જેસો ટંકણ ખાર,
આપ જલે પર રીઝવે ભાજયા સાંધે હાડ. ૧૯૬
ઘર બાળે ઘર ઉગરે ઘર રાખે ઘર જાય,
એક અચંબા એસા દેખા જેસમા કાળકું ખાય. ૧૯૭
શાંઇ મેરા બનીયા વણજ કરે વેપાર,
બીન ડાંડી બીન તાકડી તોળે બસ સંસાર, ૧૯૮
મોહ નદી વિકરાળ હય કોઇન ઉતરે પાર,
જો ઉતરે પારસો રહે વેકુંઠ મોજાર ૧૯૯
સાચે શ્રાપ નલાગીએ સાચે શ્રાપ ન ખાય,
સાચે સાચે મીલ રહે સાચે સતગુણ સહાયં ૨૦૦
મનકે હારે હાર હય ઓર મનકે જીતે જીત

પરીક્ષા જો પામીએ મન રદયા પતિત ૨૦૧
રામ નામકે કારણે સબ ધન ડાલ્યો ખોય
મુરખ જાણે ગીર પડયો દીન દીન દુણો હોય ૨૦૨
રામ નામ સબ કોઇ કહે ઠગ ઠાકોર ઓર ચોર
ધરૂ પ્રલ્હાદ જો તર ગયે વોહિ નામ કછુ ઓર ૨૦૩
સાધ મીલે સાહેદ મીલે અંતર રહી ન રેખ
મનસા વાચા કરમકા સાધુ સાહેબ એક ૨૦૪
સુરા તેજ ધરે નહી યુધ્ધરણ ચડે ગમાર
સત્ય બચન પલટે નહિ જો ઉલટ જાય બ્રહ્માંડ ૨૦૫
હદ હદ સબ કોઇ ચલે બેહદ ચલે ન કોય
બેહદકે ચઉટે માહી રહા કબીરા સોય ૨૦૬
તરોવર સરોવર સંતજન ચોથા વરસે મેહ
પરમારથકે કારણે ચારે ધરીઓ દેહ ૨૦૭
મુક્તિ વિશે વેરાગ હે ઓર બંધનકું સ્નેહ
સબ ગ્રંથનકો એહિ મત મન ભાવે સો લેહ ૨૦૮
સંત સમાગમ ઓર સરીતા (નદી) ચલે વિહંગમચાલ
જ્યુ જ્યુ શેરી નીકસે ત્યં ત્યં કરે નિહાલ ૨૦૯
જેસી જાકી બુદ્ધિ હય તેશી કહે બનાય
વાકા બુરા ન માનીએ સો લેણ કહાંસે જાય ૨૧૦

ભકિત ભાવ ભાદર નદી સરિતા ચલી ઘોલાય
સરિતા તો તબ જાનીએ જો જેષ્ઠ માસ ઠેલાય ૨૧૧
ગુરૂ લોભી શીષ્ય લાલચી દોનો ખેલે દાવ,
દોનો બુડે બાપડે સો બેઠ પથરકી નાવ ૨૧૨
જાકા ગુરૂ હય ગ્રહી ચેલા ગૃહી જો હોય
કીચ કીચકુ ધોવતે દાગ ન છુટે કોય, ૨૧૩
બંધેકુ બંધા મીલે છોડે કોન ઉપાય.
સેવા કર નિરબંધકી જો પલમે દીયે છુટાય ૨૧૪
ગુરૂ બીન જ્ઞાન ન ઉપજે ગુરૂ બીન મીટે ન ભેદ
ગુરૂબીન સંશયને મીટે જયજય જય ગુરૂદેવ ૨૧૫
જાકા ગુરૂ હય આંધલા ચેલા નીપટ નીરંધ
દોનો દોનો ઠેલતે આપે કુપ પંડત, ૨૧૬
સેજ આયા શો ડાલ દીજે ફીર માંગણકું જોઇએ
કબીર કહે સુન બાલકા કુલ વિચારકે ખાઇએ૨૧૭
કોટી જનમ એકડા કરો લોહા પારસકે સંગ,
એક બાલકે આંતરે કબુ ન પલટે રંગ ૨૧૮
રામ નામ આધી રતી કોટીક પાપ પહાડ
બલીહારી વા નામકી પાપ કરૂ સબ છાંડ ૨૧૯
કરત કુસત ચાહત કુશલ કો એહી બડો અફસોસ

સમુદ્રકે મહીમાં ઘટયો જો રાવણકો પાડોશ, ૨૨૦
જો કે ચેન સાચે રહે તો કયા સંત કુસંગ.
મલિઆગર(ચંદન) વીશ લાગત નહી લપટેરહતભુજગ
સંગત કીજે સાધકી હરે મનકી વ્યાધ
સંગત કીજે નીચકી અષ્ટ પહાર ઉપાધ ૨૨૨
શાહેબકે દરબારમે શાચું કે શીરપાવ
જુઠા તમાચા ખાયગા સાહેબકે દરબાર, ૨૨૩
નારી નાગણ એસી ભઇનારી દો તરફસે ખાય
જીવતે જીવતે ધન હરે મુવે નર્ક લઇ જાય ૨૨૪
નારી સબ નઠારી મત કહો કોઇ તો રતનકી ખાણ
નારીસે નર ઉપજયા ધરૂ પ્રહલાદ સમાન ૨૨૫
જીવ જીવકે આશારે જીવ કરતહે રાજ
તુલશી રઘુવીર આશારે કયું બીગડેગો કાજ ૨૨૬
નીધા હજારી જો કરે મીત્ર હમારા સોય
સાબુ લેવ ગાંઠકા મેલુ હમારા ધોય ૨૨૭
તુલશી ધીરજ કે ધરે કુંજણ મણ ભર ખાય
ટુક ટુક કારણે સ્વાન ઘરોઘર જાય, ૨૨૮
ફાકા ફકત ફરાક દિલ આસન દક ગંભીર
ફીકર ફાટ ફકની કરે તાકા નામ ફકીર, ૨૨૯

કપટી મીત્ર ન કીજીએ અત પંડ બુધ લેત
આગે રાહ બતાયકે પીછે ધોકા દેત ૨૩૦
શી કહુસ શ્રી ઉપજે તો કહતે તમ નાશ,
લતુશી શીતા જો કહે રામ નામ લે પાશ ૨૩૧
રાજા જોગી અગન જલ ઉનકી ઉલટી રીત
પરશારામ કહે પાળીએ થોડી ઉનસે પ્રીત. ૨૩૨
ગંગા કીનારે ઘર કરો નહાવો નીરમળ નીર
દત વીના ન પામીએ કહે ગયા દાશ કબીર ૨૩૩
માયા એશી ડાકની ખાયો શગ શંશાર
એક નખાયો કબીરો જે રહયો રામકે આધાર, ૨૩૪
શીર ગુણ તો મીરાં કથે નીરગુણ કથે કબીર
રામ રતન તુલશી કથે જય જય શ્રી રઘુવીર ૨૩૫
કબીર પગડે દુર હય બીચમે ખડી હય રાત,
કયા જાણું કયા હોયગી રવિ ઉગતે પ્રભાત. ૨૩૬
કબીર સુતે સુતે કયા કર ઉઠકે રામ સંભાર,
એક દીન એસો આયગો લંબે પાય પશાય ૨૩૭
આગ લગી વન ખડમે ગીર ગીર પડે અંગાર,
દાસ કબીર કંચન ભયે કષ્ટ ભયે સંસાર ૨૩૮
કબીર કબાર કયા કરો જાઓ જમુના કે તીર,

એક એક ગોપીકે પ્રેમમાં હો ગયે કોટી કબીર૨૩૯
દયાકા લક્ષણ ભક્તિ હય ભક્તિકા લક્ષણ જ્ઞાન;
જ્ઞાનકા લક્ષણ ધ્યાન હય ધ્યાનકા લક્ષણ ત્યાગ ૨૪૦
રામ નામ જાનો નહી ફુલટ માનો ભાર,
ધંધા કરતે મર ગયા ઉનકી બુમ ન રાડ ૨૪૦
ત્યાગકા લક્ષણ શાંતી પદ તો જાણો વિમળ વૈરાગ
વૈરાગ વિષે મુક્તિ પદ જો સદા રહત હૈ ત્યાગ ૨૪૨
જુહાર જુહાર વણીક કહે ન જાણે જુહારકા ભેદ
ભેદ જાણે બીન રહત હય આઠો પહર બહુ ખેદ ૨૪૩
જજુમેં જગદીશ હય હહામેં હરી સાર
રરામેં રામ રામ રમી રહો તાકા નામ જુહાર ૨૪૪
સુમરન એસો ચાહીયે જાકો ધરીયે ધ્યાન
સતજુગ ત્રેતા દ્વાપર કળી ચારે યુગ પરથાન ૨૪૫
બીન સતસંગ ન હરી કથા તા બીન મોહન જાત
મોહ ગયે બીન રામ પદ હોય ન દ્રઢ અનુરાગ ૨૪૬
મોમે ગુણ કછુ હય નહિ તુમ ગુણ ભરોહો ઝાઝ
ગુણ અવગુણ ન વીચારીએ પ્રભુબાંહ ગ્રહેકીલાજ
શીતા પાતકી કોટડી ચંદન જડે કમાંડ
તાળા કુંચી પ્રેમકી તુમ ખોલો અવધ મુરાડ ૨૪૮

નહી વીદ્યા નહી બહુબળ નહી ખરચનકા દામ
મોસે પ્રતિત પાવનકી તુમ પત રાખો રામ ૨૪૯
રામ નામ કહબો કરો જબ લગ ઘટમેં પ્રાન
કબહુક દીન દયાળકે શબ્દ પડેગી કાન ૨૫૦
માયા મેરે રામકી ધરણી ધરણી દેહ
પુજી બીરાને શ્વાનકી જશ કોઇ કર લેહ ૨૫૧
તુલસી બીરવા બાગમેં સીચ્યત એ કમળાય
રામ ભરોંસે વોહી રહે પરબતપે હરીઆર ૨૫૨
સંત મીલનકો જોઇએ તજ માયા અભીમાન
જયું જયું પગ આગે ધરો કોટી ન અગ્ન સમાન ૨૫૩
શંત શંત સબ એક હે જેસે આપુકો (અફીણ) ખેત
કોઇ કુદરતી લાલ હય ઓર સબી સ્વેત કે સ્વેત
ચલત્રો અરબે પંચ કોશકો ચાલ્યો ન એકે કોશ
તન થકયો મન નહી થકયો એહી બડો અફસોસ
પાણી તો બધા ભલા જો કુછ ઉંડા હોય
સંતતો બેઠા ભલા જો કુછ પરમારથ હોય ૨૫૬
શાખી શબ્દ બહુ સુણ્યા નહી મટયા મનકા ડાઘ
શંગત થકી ન સુધરયા તાકી બડી અભાગ ૨૫૭
શંગત બીચારા કયા કરે રૂદીયા ભયા કઠોર

નવ નેજા પાણી ચડે પથર ન ભીજે કોર ૨૪૮
ભલા ભવ ન વીશરે નગડા ન ચડે ચંગ
કાળી ઉંન કમાણશા એને ન ચડે દુજો રંગ ૨૫૯
માંખી ચંદન પરહરે દુરગંધ હોય ત્યાં જાય
મુરખ નરને ભકિત ન ભાવે ઉંઘે કાં ઉઠી જાય ૨૬૦
નીચ નીચાઇ નહી તજે જો પાવે શતશંગ
તુલશી ચંદન લપટી કે વિષ ન તજે ભુજંગ ૨૬૧
શબ નદી ગંગાબહે શબ પથર શાલીગ્રામ
શબ વનસ્પતિ હય તુલશી જાકે દરય રામ ૨૬૨
પ્રેમ છુપાયા નહી છુપે જયાં લગી શ્વાસોશ્વાસ
દાબી રૂખી નહી રહે કસ્તુરીકી બાશ ૨૬૩
આંખ ફૂરકા દે રહિ મુખમેં રહા ગરાસ
ધીખ બાકા જીવના જો દમકા કરે વિશ્વાસ ૨૬૪
આપ ભુલાને આપસે ઢુંઢત હે કઇ ઓર
જાકો તુમ ઢુંઢત ફીરો હય યહી તુમ ઠોર ૨૬૫
સુમ કોથળી સ્વાન ભગ દોનો એક શમાન
તરત કે નીકા લગે ખેંચત નીકસત પ્રાન ૨૬૬
ખાવે ના રખે નહી મનમે ધરે નહી ધીર
જતન કરે નહી દ્રવ્ય કો તાકા નામ ફકીર ૨૬૭

પેટ સમાના અન્ન મગે તન સમાના ચીર
બધતી લાલચ ના કરે તાકો નામ ફકીર ૨૬૮
માયાસે સબ હોતહે શીદ્ધ સાધકકા જોગ
માયાસે શબ કરમ કમાવે માયા શાથે જોગ ૨૬૯
બડે બડેકો દુખ હે છોટેસે દુખ દુર
તારે સબ ન્યારે રહે ગ્રહે ચંદ્ર ઓર સુર્ય ૨૭૦
તુલશી એ શંશારમે કોણ ભયો શમર્થ
એક કંચન [illegible] કુચપર કો ન પશાર્યો હાથ ૨૭૧
એક દીન એશા હોયગા કોઇ કીસીકા નાહી
ઘરકી નારી કોન કહે એ તનકી નાડી નાહી ૨૭૨
જબ તું આયો જગતમે લોક હસે તું રોય
એશી કરણી ના કરો કે પીછે હાંશી હોય ૧૭૩
મનકો કહયો ન કીજીએ મન હોય પકા દુત
લે ડુબે દરીઆવમે જાય હાથસે છુટ ૨૭૪
જો શીર કાટે ઓરકા અપના રહે કટાય
તુળસી હરી દરબારમે બદલી કહીં ન જાય ૨૭૫
હંસા તો મોતી ચુગે કાં લંઘન મર જાય,
સિંહઘાસ નહિ ખાતહે જબ મારે જબ ખાસ ૨૭૬
દોડ કોસ હજાર લગ ઓર બસે લક્ષ્મી પાસ,

બીન દીને રઘુનાથકે મીલે ન તુલસીદાસ. ૨૭૭
દોષ નહી કુચ દયાળકા કર્મ કુટીલ ગ્રહે બાંય,
કર્મ હિન તડપત ફિરે કલ્પ વૃક્ષકી છાય ૨૭૮
રામ નામ કહનેસે જલ સ્વરૂપ હો જાય
જલ ભીતર આવે નહી કાલ ઠાલો પસ્તાય. ૨૭૯
તુલસીયા સંસારમેં પંચ તત્ત્વ હે સાર
સંત સમાગમ હરી ભજન દયા દાન ઉપકાર ૨૮૦
ચીંતા મત કર માનવિ દેને હાર સમર્થ
જલમે વસે માછલી વાંકી ગાંઠે કહાં ગર્થ ૨૮૧
સંત હમારી આતમા હમ સંતનકી દેહ,
રોમ રોમકે મેં રહુ જયું વાદરકો મેહ ૨૮૨
તુલશી કહે જન સુમકો જેસે સ્વાનકી પુંછ
બડે હાથ પચાસ પણ આગર છુંછકી છુંછ ૨૮૩
તુળશી દેવો કઠિન હે જો કહુટો દેન,
સુજશ હોત સંસારમે ફેર આપનો લેન ૨૮૪
સંત સમાગમ સરલ હૈ મન કર દેખ વીચાર
ભવસાગર અતી કઠીન હે બીન પ્રવાસ કીરતાર ૨૮૫
તુળશી સીતારામશે લગાયા ચાહો નેહ
ઘર બંધ ભીતર બાહેર કહી રયેયે દેહ, ૨૮૬

માલા સ્વાસો સ્વાસકી ફેરેગો કોઇ દાસ,
ચોરાસી ભટકે નહિ કટે કાલકી ફાંસ ૨૮૭
બીજ સુલાઇ ભુખે મારૂ મનકી પાડું ખાલ
ઇતના કરતે ના ભુલો પીછે કરૂં નીહાલ ૨૮૮
મેરે કછુ ઓર હે, કરતાકે કછુ ઓર
ઓધવ કહે માધવશે સબ જુઠી મનકી દોડ ૨૮૯
તુળશી યહ તન ખેત હૈ મન વચ કર્મકી સાન
પાપ પુન્ય દોઉ બીજ હૈ લવે શો લવે નીંદાન ૨૯૦
રામ નામ આરાવવો તુળશી વૃથા ન જાય
લડાયકો પડવો આગે હોત સહાય ૨૯૧
તુળશી રચના તો ભલી જો તું સુમીરે રામ
નહીતર કાઢી નીકાસીએ મુખસો ભલો નચામ ૨૯૨
તુળશી વીલંબ કીજીએ ભજલીએ રઘુવીર
તરકતસે જાત હે સ્વાસ સારખે તીલ ૨૯૩
સ્વારથ સીતારામ હૈક પરમારથ શીયારામ
તુલશી તેરા દુસરે દ્વાર કહા હે કામ ૨૯૪
તુલશી સોહી ચતુરતા રામ ચરણ લવ લીન
પરધન પરમન હરણકું વેસ્યા વડી પ્રવીણ ૨૯૫
પ્રીતી રામપદ નીતી પંથ ચલે રાગ રસ જીત,

તુળશી સંતનકુ મતે યેહી ભક્તિકી રીત ૨૯૬
તુળશી ખોટે દાસકા રઘુપતી રાખત માન.
જયું મુરખ પુરોહીત (ગોરેને) દેતદાન જજમાન ૨૯૭
રામ ભરોસો રામ બલ રામ નામ વીશ્વાશ
સુમીરીનામ મંગળ કુશળ માગત તુળશીદાસ ૨૯૮
વૃથા લાભ સંતોષ સુખ રઘુવર ચર્ણ સ્નેહ,
તુલશી જોમન વશ કરે તો જેસે વન તેસે ગેહ ૨૯૯
તુલશી મમતા રામસો શબતા સબ સંસાર,
રાગ ન રોષ ન દોષ દુખ દાસ ભયે ભવ ભાર ૩૦૦
બોધક સબ શબકે ભયે બાધક ભયે ન કોય,
તુલશીરામ કૃપાલ તે ભલી હોય સો હોય, ૩૦૧
પરમેશ્વરસે પ્રીત રખે ઓર પરનારીસે હશાના
તુલશી દોનો ના બને લોટ ખાય ઓર ભશાના, ૩૦૨
માયસે માય મીલે કરકર લંબે હાથ,
તુલશી રંક ગરીબકી કોયં ન પુછે વાત, ૩૦૩
રામ નામ કહેતે રહો ધર રહો મન ધીર,
કબહુ કારજ સુધારીએ કૃપસિંધુ રઘુવીર. ૩૦૪
પારશ મણી ઓર કામધેનું કલ્પ તરૂટી વાડ.
તુલશી હરિકે ભજન બીન તાતે બલો ઉજાડ, ૩૦૫

જ્ઞાન ગીબ હરિ ભજન કોમ'ળ વચન ચદોપ,
તુલશી કબહુ ન છાંડીએ ક્ષમા શીલ શતોષ, ૩૦૬
તુળશી જગતમેં આયકે કર લી જે દો યામ
દેવકો અન દાનહું લેવેકો હરી નામ ૩૦૭
અનહોની પ્રભુ કર શકે હોન હાર મીટ જાય
તુળશી ઇન શંશારમેં પ્રભુ ભજન સુખદાય ૩૦૮
અરબ ખરબસે દ્રવ્યા મિલે ઉદય અસ્તસે રાજ
તુળશી હરિકે ભજન શબી નરકો શાજ ૩૦૯
ચતરાઇ ચુલે પડી ધીક પડયો આચાર.
તુલશી ભ્રગત ભકિત બીન ચારો વર્ણ ગમાર ૩૧૦
તુલશી કહે અજ્ઞાનીકું ધરત નહિ મન ધીર;
પીછે બાલક જન્મ લે આગે ઉપજાત ખીર ૩૧૧
તુલશી છલ બલ છાંડીકે કરીએ રામ સ્નેહ,
અંતર કયા ભરથા કસે જીને દેખિ શબ દેહ ૩૧૨
ગંગા જમના સરસ્વતી શિત શમુદ્ર ભરપુર
તુલશિ ચાતકકે મતે બીન સ્વાંતી શબ ધુર ૩૧૩
કાહુકે ધન ધામ હય કાહુકે પરિવાર
તુલશિ એસે દીનકું શિતારામ આધાર ૩૧
એક ભરોસે રામકે કીએ પાપ ભર મોટ

જેસે નારી કુતરીકા બડે ખશમકી ઓટ ૩૧૫
શબ દેખે પરખે લીખે બહુત વાચક હોય
તુલશિ શિતારામ બીન આપનિ નાહી કોય ૩૧૬
જ્યું કામીકુ ચીતમે ચડી રહત નીત્ય કામ
એસે હો કબ લગી હો લતુશી કે મન રામ ૩૧૭
તુલશી બુરા ન માનીએ જો ગમાર કહી જાય
જેસે ઘરકાનદવા ખાળઓરી ભલા બુરા વહી જાય
બીન માંગે મોતી મીલે માલે ન માગે ભીખ
તુલશી જો વીસ્વાસ કરે તો મીલીએ વીસ્વાવીશ
તુલશી જીશકે મુખસે કબુ ન નીકળે રામ
તીનકે મુખસે ડારીએ નવશાગરકો બામ ૩૨૦
તુલશી એ તન તાપ હૈ તપત શદા ત્રીપાપ
શાંતી હોય જબ શાંતી પદ પાવે રામ પ્રતાપ ૩૨૧
તુલા કલમ કુલીન હય નમે બડપન જાય
ઓછી જાત પેર ડકી રહે શીશ ઘર તાય ૩૨૨
મન માતંગ માને નહી ઉશકુ દેત ગજરાજ
જેસે વીધવા સ્ત્રી કર્મ કરે પસ્તાય ૩૨૩
[illegible] પનીયાં ઉસકુ દેત ગજરાજ
[illegible] હય ભીક્ષા દઈ એશા ગરીબ નીવાજ ૩૨૪

પારશ મણીકે સંગસે કંચન ભઈ તલવાર
તુલશી ઉશમેં ના ગયે ધાર ભાર આકાર, ૩૨૫
મન એરણ ઓર શબ્દઘન શદગુરૂ મલ્યા સોનાર
તુલશી ઉનકુ તીનુ ગયે ગાર ભાર આકાર ૩૨૬
શાહિ ગઇ શફેતી આઇ કરલે હરિસે હેત
ફીર પીછે પસ્તાયગો ચુડીયાં ચુગજય ખેત ૩૨૭
જો જીકુ પ્યારો લગે સો તાકિ ટરે વખાન
જેસે વીખકુ જીવ ભખી પાવત અમ્રત શમાન ૩૨૮
જો જાકા ગુણ જાણત શો તાકો ગુણ લેત
કોયલ આંબહી ખાતહે કાગ લીંબોરી લેત ૩૨૯
શફલ હેત ઉદ્યમ કીયે જો વીધી હય અનુકુલ
જેશે નિપજત ખેતકો શલભ તરે નીરમુલ ૩૩૦
જાહીશે કછુ પાઇએ કરીએ તાની આશ
સુકે શરોવર પર ગયે કેશી બુઝત પ્યાશ ૩૩૧
જો ભેહીકા હો રહો શો તાહી પુરે આશ
સ્વાંતિ બુદ બીન સઘનમેં ચાતક મરત પયાશ ૩૩૨
શબહી શહાય શબલકે મોઇમેં નિબલ સહાય
પવન જગાવત આગકુ દીપ હે દેત બુઝાય ૩૩૩
પ્રકૃતી મીલે મન મીલતહે અન મીલતે ન મીલાય

દુધ દહીંશે જમત હય કંજીશે ફટ જાય ૩૩૪
પરઘર કબુ ન જાઈએ ગયે ઘટત હે જોત
રવી મંડલમેં જાત શશી છીન કલા બી હોત ૩૩૫
મુરખ તહાંહી માનીએ જહાં ન પંડીત હોય
દીપકકી રવી કે ઉદે બાત ન પુછે કોય ૩૩૬
શાચ જુઠ નીરણય કરે નિતી નીપુણ જો હોય
રાજહંશ બીન કોન કરે ક્ષીર નીર જુદાય ૩૩૭
સુધરી બિગડે બેગહી બિગડી ફીર સુધરે ન,
દુધ ફાટે કાંજી પડે શો ફીર દુધ બને ન. ૩૩૮
ગીતા પઢે ભાગવત પઢે પઢે ગ્યાન સપુત;
દયા નહી શાંતી નહિ પડે માયકે પુત. ૩૩૯
કયા પાનીકા બુદબુદા કયા વાલુકી ભીંત,
કયા ઓછેકા આશરા કયા દુરજનકી પ્રીત. ૩૪૦
ઓછેકું સંપત ભઈન કરે શીધી બાત,
પાજી કેકરજી ભયે તેઢે તેઢે જાત. ૩૪૧
કયા દુરજનકી ચાકરી કયા લોંડેકી સાત,
કયા અંધેકુ આરસા કયા બેહેરેસે બાત. ૩૪૨
ચલતા દેવલ પુજીએ નહી ઓરનસે કામ,
જાને દેખો આતમા ઇતને સારી મરામ. ૩૪૩

ભાવ સરસ સમજત સબી ભલો લહે ઇજ ભાવ,
જેસે અવસરકી કહી બાનિ અધીક સુહાવ. ૩૪૪
રામ કલ્પવૃક્ષ પરીહરત શેવત કલ્પતરૂ ઠુઠ,
સ્વારથ પરમારથ ચહત સકલ મનોરથ જુઠ. ૩૪૫
જયા રામ ત્યાં કામ નહી જયાં કામ ત્યાં નહી રામ
તુલસી દોનો નારહે દીન રજની એક ઠામ. ૩૪૬
તુલસી મીટે નહી કલ્પના ગયે કલ્પતરૂ છહુ,
જયાં લગી દઇવ નકરે કૃપા જનક સુતાકો નહી ૩૪૭
કોટી વીઘન સંકટ વીકટ કોટી શતરૂ જન સાથ,
તુલસી બલ નહિ કરી શકે જો સંતુસ્ટ રઘુનાથ. ૩૪૮
માગત ડોલત હે નહી તજી ઘર અંતર ન જાત,
તુલસી ચાતક ભકતકો ઉપમા દેત લજાત. ૩૪૯
એક ભરોસો એક બલ એક આશા વીસવાશ,
સ્વાતી બુંદ રઘુનાથવર છાતડ તુલસીદાસ. ૩૫૦
તુળસી હરિ દરબારમે કબી વસ્તુ કછુ નાહી,
કરમ હીન કલપત ફીરત ચુક ચાકરી માંહી. ૩૫૧
અસત વસત સુત નાની શુખ પાપી હુકે ઘર હોઇ,
સંત સમાગમ રામ ધન તુળશી દુર્લભ દોઇ. ૩૫૨
જયાં સંતોષ ત્યાં રામહે રામ સંતોષ નહી ભેદ,

તુળશી સંતોષ રહત નહી શહત વીવિધવીધી ખેદ૩૫૩
ગોધન ગજધન બાજીત્રન ઓર રતન ધન ચાને
જબ આવત સંતોષ ધન સબ ધન ધુરી સમાન૩૫૪
કામ ક્રોધ ઓર લોભકી જહાં લગ મનમેં રટન
ક્યાં પડીત ક્યાં મુરખો દોઉ હોત સમન ૩૫૫
રામ ચરણપર સ્નેહ નહી બીન સાધનપર સ્નેહ
મુડ મુડાએ ક્યા ભયો ભ્રાડ ભયે તજી મેહ ૩૫૬
ક્યા ભયો બન બન ફીરે જો બનિ આયો નાહી
બનતે બનતે બન ગયો તુલશી ઘરની માંહી ૩૫૭
સંત સંગીત શિત પક્ષ રામ અગ્ની અસત પ્રસંગ
અગ્ની જશાવત શબ કહું સતસંગ કરતહે ઠંડ ૩૫૮
બીન કરતા કારજ નહી જાનત હે શબ કોઇ
ગુરૂ મુખ શ્રવન સુનત નહિ પ્રાપ્તિકવનબીધી હોઇ ૩૫૯
શંત સંગતી કો ફલ એહિ સંશય રહેની લેશ
રહે સ્થીર ચુચિ શરલ ચીત જાને નહી કલેશ ૩૬૦

સમાપ્ત.